

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

PRIVILIOTI IR IŠLAIKYTI

2007 - 2009

Mokymosi visą gyvenimą programa
Grundtvig daugiašalis projektas
Privilioti ir išlaikyti (AAR – Attract and Retain)
134672-LLP-1-2007-1-NL-GRUNDTVIGGMP
Sutartis: 2007-3457/001-001

Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai.
Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali
būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą.

Projekte dalyvaujančios institucijos:

Olandija: ROC Nijmegen

Lietuva: Jonavos suaugusiųjų švietimo centras

Švedija: CFL, Lankstaus mokymo centras, Soderhamn

Airija: Westmeath VEC, Athlone VTOS

ROC NIJMEGEN

Cfl centrum för
flexibelt lärande
Söderhamns kommun

Co. Westmeath VEC
Coiste Gairmoideachais Chontae na hIarmhí

TURINYS

IVADAS (4)

1. AMBASADORIŲ MODELIO PANAUDOJIMO TIKSLINGUMAS (5)

- 1.1 Apžvalga
- 1.2 Moksleivių motyvacija dalyvauti ambasadorių programoje
- 1.3 Patarimai kaip išvengti nesėkmių
- 1.4 Organizacijų motyvacija panaudoti ambasadorių modelį
- 1.5 Moksleiviai mentoriai
- 1.6 Išvada

2. AMBASADORIŲ VERBAVIMAS IR ATRANKA (9)

- 2.1 Ambasadorių atrankos kriterijai
- 2.2 Ambasadorių verbavimas
- 2.3 Pastebėjimai apie ambasadorių atranką
- 2.4 Ambasadorių verbavimo sunkumai

3. AMBASADORIŲ IR MENTORIŲ MOKYMAS (14)

- 3.1 Ambasadorių mokymas
- 3.2 Mentorių mokymas
- 3.3 Pasiruošimas pranešimams žiniasklaidoje
- 3.4 Pasiruošimas filmavimui

4. AMBASADORIŲ IR MENTORIŲ VEIKLA (28)

- 4.1 Pradinė ambasadorių veikla (pasiruošimas nereikalingas)
- 4.2 Ambasadorių video kūrimas
- 4.3 Veikla, kuriai reikia specialaus pasiruošimo
- 4.4 Ambasadoriaus instruktavimas ir pagalba prieš pranešimą
- 4.5 Ambasadoriai – naujų moksleivių mentoriai

A PRIEDAS: Akreditacijos sistema (33)

B PRIEDAS : Sutartis (35)

C PRIEDAS : Atvejų analizė (36)

D PRIEDAS : Pažymėjimai (42)

E PRIEDAS : E portfolio (43)

F PRIEDAS : Portfolio (45)

IVADAS

Šioje knygoje jūs rasite pažangaus *Ambasadorių ir mentorių modelio* aprašymą. Šis modelis gali būti panaudotas suaugusiųjų švietimo centruose visoje Europoje, o taip pat ir kitose srityse, pvz. mokymui darbo vietoje, darbiniam mokymui, pramonėje ar sveikatos apsaugos sektoriuje. Šalys partnerės Airija, Olandija, Lietuva ir Švedija išvystė sisteminių ambasadorių ir mentorių panaudojimo modelį, kuris buvo patikrintas ir modifikuotas.

Šis modelis aprašytas keturiuose knygos skyriuose:

- 1 Ambasadorių modelio panaudojimo tikslingumas
- 2 Ambasadorių verbavimas ir atranka
- 3 Ambasadorių ir mentorių mokymas
- 4 Ambasadorių ir mentorių veikla

Prieduose pateikta papildoma informacija:

- Akreditacijos sistema
- Sutartis
- Atvejų analizė
- Pažymėjimai
- E portfolio (skaitmeninis aplankas)
- Portfolio

Knygos skyriai išdėstyti šia tvarka, siekiant pateikti „žingsnis po žingsnio“ instrukciją kaip panaudoti šį modelį ir pasiekti geriausių rezultatų. Pradžioje, paaiškintas ambasadorių modelio panaudojimo tikslingumas, aptarti šio modulio panaudojimo privalumai ir galimos nesėkmės. Nusprendus naudoti *Ambasadorių modelį*, antrame šios knygos skyriuje galima sužinoti kaip verbuoti ir atrinkti ambasadorius ir mentorius. Projekto partneriai naudojo skirtingus ambasadorių verbavimo ir atrankos būdus. Kiekviena organizacija gali pasirinkti jai tinkantį modelį. Trečiame skyriuje pateiktos rekomendacijos kaip mokyti ambasadorius ir mentorius, kad jie įgytų reikiamų žinių ir gebėjimų. Paskutiniame skyriuje aprašoma galima ambasadorių ir mentorių veikla.

Ambasadorių ir mentorių modelis yra ciklinis modelis. Nauji ambasadoriai ir mentoriai yra mokomi vėl ir vėl, procesas tęsiasi. Visais šios knygos skyriais galima naudotis lanksčiai, atsižvelgiant į organizacijos poreikius.

1. AMBASADORIŲ MODELIO PANAUDOJIMO TIKSLINGUMAS

1.1 Apžvalga

Ambasadorių modelis yra efektyvi suaugusiųjų skatinimo mokytis bei jų išlaikymo įvairaus profilio bei lygio suaugusiųjų švietimo institucijose priemonė. Nepriklausomai nuo to ar jūsų šalyje daug žmonių mokosi suaugusiųjų švietimo institucijose ar šis rodiklis yra labai žemas, *Ambasadorių modelis* gali būti sėkmingai panaudotas

Du olandų ambasadoriai dalijasi patirtimi

„sunkiai pasiekiamiems“ moksleiviams privilioti. Be to, tai veiksminga moksleivių motyvacijos didinimo priemonė, jiems tęsiant mokslus. Šio modelio įgyvendinimas įgalina užmegzti ryšius su kitomis organizacijomis bei platesniais visuomenės sluoksniais.

Bet svarbiausia yra tai, kad moksleiviai, dalyvaujantys ambasadorių rengimo programoje bei veikloje, įgyja naujų gebėjimų, sustiprėja jų savigarba. Toks moksleivis kitaip elgiasi kasdieninėse situacijose, laimingas ir savimi pasitikintis, jis duoda didesnę naudą visuomenei. Lavinami specifiniai moksleivio gebėjimai (prezentaciniai gebėjimai, pasitikėjimas savimi bendraujant, kt.), kurie gali būti panaudoti kituose gyvenimo aspektuose. Šis metodas buvo išbandytas įvairiose situacijose su įvairiomis besimokančiųjų grupėmis.

1.2 Moksleivių motyvacija dalyvauti ambasadorių programoje

Kadangi, siekiant sėkmingai įgyvendinti ambasadorių idėją, moksleiviai vaidina pagrindinę rolę, labai svarbu juos supažindinti su šia programa ir paaiškinti dalyvavimo joje svarbą. Kaip matyti iš ambasadorių pasisakymų, jie aiškiai suvokia dalyvavimo programoje teikiamą naudą...

„Mano savigarba išaugo, kai aš supratau, kad nebebijau mokytis, anksčiau aš nesistengiau, bet dabar suprantu kokį didelį pasitenkinimą mokymasis suteikia. Aš niekada negaudavau gerų įvertinimų ir kai gerai išlaikiau egzaminus bei pasakiau kalbą, norėjau, kad taip būtų ir toliau.“

Ir:

„ Anksčiau aš labai bijojau, bet dabar aš pasitikiu savimi, visos baimės liko praityje.“

Dalyvaudami programoje, moksleiviai ambasadoriai:

- Išsiugdys pasitikėjimą savimi

- Tobulins gebėjimą perteikti informaciją žodžiu didesnei ar mažesnei žmonių grupei
- Vystys audio, video įrangos, informacinių technologijų naudojimo gebėjimus
- Tobulins refleksijos, kritinio mąstymo įgūdžius
- Paskatins kitus moksleivius studijuoti ar dalyvauti kituose reklamuojamuose procesuose

Vėliau, šie gebėjimai labai pravers moksleiviams ambasadoriams besimokant aukštesnės pakopos studijose ar darbo vietoje. Turimi akreditacijos pažymėjimai padidins karjeros galimybes.

1.3 Patarimai kaip išvengti nesėkmių

Siekiant išvengti nesėkmių, reikia turėti galvoje kai kuriuos aspektus:

- Būtina išaiškinti dalyviams jų pareigas ir atsakomybę ir pasirašyti aiškia juridinę sutartį (B priedas), kurioje būtų aiškiai numatyta, kad organizacija turi teisę naudoti moksleivių pranešimų tekstus, nuotraukas ir filmuotą medžiagą.
- Ambasadorius turi būti tam darbui tinkantis asmuo.
- Mokytojas turi mokyti ambasadorių kalbėjimo technikos, nubrėžti ribas, teikti patarimus prieš pranešimą ir grįžtamąjį ryšį po jo.
- Reikia skatinti stipriąsias ambasadorių savybes.
- Būtu puiku apdrausti ambasadorius, kai jie išvyksta iš švietimo centro.
- Patartina kontroliuoti moksleivių ambasadorių pasisakymų tekstų, spausdinamų vietiniuose laikraščiuose, turinį.
- Mokytojas turėtų nubrėžti aiškias ribas, įspėti ambasadorių kokią informaciją tinka pateikti ir kokią ne.

1.4 Organizacijų motyvacija panaudoti ambasadorių modelį

Ambasadorių panaudojimas organizacijai ir jos veiklai reklamuoti gali atnešti akivaizdžios tiesioginės naudos.

Dalyvavimas ir motyvacija

Kaip rodo partnerinių institucijų patirtis, mokykloje dažnai pradedama mokytis todėl, kad potencialus moksleivis išgirdo apie mokyklą ar jos mokymo programas iš dabartinių ar buvusių moksleivių. Nors šis procesas vyksta ir natūraliai, naudinga ir svarbu kontroliuoti šį procesą ir skirti jam daugiau dėmesio. Tai itin svarbu, norint paskatinti mokytis „sunkiai pasiekiamus“ ir žemos motyvacijos moksleivius.

Perkeliamųjų gebėjimų vystymas

Ambasadorių modelio dėka ne tik priviliojami ir išlaikomi moksleiviai. Bevystant šį modelį, labai greitai paaiškėjo, kad tai vertinga mokymo priemonė, kurios dėka vystoma visa eilė gebėjimų. Organizacijos rado būdą kaip integruoti šį modelį į mokymo turinį ir

egzistuojančią vertinimo sistemą, kad moksleivių pasiekimai galėtų būti įvertinti kiekybiškai.

„Moksleivis gauna neapbrėpiamą naudą asmeninio tobulėjimo prasme. Tai stiprina moksleivio pasitikėjimą savimi ir savigarbą, kas sąlygoja tikrųjų vidinių galimybių realizavimą.“

Kelias į mokslą

Atskirų atvejų analizė gali būti labai naudinga, moksleiviui ieškant savo

kelio ar planuojant savo mokymąsi (C priedas). Moksleiviui dalyvaujant ambasadorių veikloje, mokytojas turi galimybę atvirai ir teigiamai vertinti jo pažangą ir tai yra puikus būdas potencialiems moksleiviams privilioti ir išlaikyti.

Reklaminės medžiagos kūrimas

Moksleivių dalyvavimas, rengiant plakatus, lankstinukus ir kitą reklaminę medžiagą labai naudingas organizacijai, kadangi parengiama medžiaga, kurioje tiesiogiai apeliuojama į tikslinę grupę ir „kalbama ta pačia kalba“:

„Mūsų suaugusiųjų švietimo centras taip pat turėjo naudos iš šio projekto. Užsimezgė ryšiai su platesniais visuomenės sluoksniais, susilaukėme daugiau dėmesio. Jo dėka palaikome ryšius su kitomis organizacijomis ir buvusiais moksleiviais.“

1.5 Moksleiviai mentoriai

Mes galime apibūdinti mentorių kaip žmogų, kuris pataria. Projekte dalyvaujančių institucijų nuomone, naudinga skatinti moksleivius tapti mentoriais ir juos apmokyti, kad esami moksleiviai patartų, padėtų naujiems moksleiviams.

Tai padeda naujokams sužinoti informaciją tokią, kokia ji atrodo žiūrint moksleivio akimis. Naujieji moksleiviai pasisemia žinių ir patirties iš seniau besimokančiųjų, o seniau besimokantieji turi galimybę dar kartą permąstyti ir įvertinti savo pačių pažangą. Tai sustiptina abi moksleivių grupes. Mentorai gali neoficialiai patarti, pasirenkant mokymo kursą. Jie gali padėti mokytis, organizuoti veiklą ar mokyti mokytis. Mentorai gali daug prisidėti stiprinant naujai atvykusių moksleivių motyvaciją ir įtikinti juos tęsti pradėtus mokslus.

3 airių ambasadoriai (kairėje) su trečiojo projektinio susitikimo dalyviais

1.6 Išvada

Tiesioginė eilės partnerinių organizacijų patirtis leido sukurti tokį geriausios patirties modelį, kuriame visų lygių moksleiviai panaudojami reklamuoti mokymosi užsiėmimus ir galimybes.

Pagrindinis aspektas yra tai, kad visa veikla yra moksleivio inicijuota. Ši veikla pritaikoma pagal individualias galimybes ir poreikius. Tai yra tvirtas suaugusiųjų švietimo principas. Ambasadorių modelis yra individualus, lankstus, moksleivio inicijuotas, ne preskriptyvinis. Turima omeny, kad žmogus tvirtai suaugęs su savo socialiniu kontekstu, bet dėka padaršinimo gali neatpažįstamai pakisti ne tik ambasadoriaus, jo šeimos socialinė padėtis; milžiniški pokyčiai gali būti stebimi vietinėje bendruomenėje ir galiausiai visuomenėje.

Rekomenduojama veikla nėra nukreipta į kokį tai vieną tikslą, tai universalus modelis, tinkantis daugeliui moksleivių ir tikslinių grupių. Šioms tikslinėms grupėms priklauso „sunkiai pasiekiami“ moksleiviai, žmonės anksti palikę mokyklą, kitataučiai, migrantai ir specialiųjų poreikių moksleiviai.

Dalyvavimas šioje veikloje ženkliai prisidėjo prie ambasadorių asmenybės tobulėjimo, padėjo tobulinti ir vystyti jų gebėjimus. Ši veikla padėjo organizacijoms užmegzti ir palaikyti ryšius su platesniais visuomenės sluoksniais.

Šio modelio elementus, lanksčiai pritaikius, galima panaudoti įvairiose organizacijose, tai gali padėti išsaugoti moksleivius švietimo institucijose ar darbuotojus pramonėje. Motyvuoto darbuotojo išsaugojimas gamykloje savo ruožtu gali sąlygoti didesnę darbo našumą ir tai galiausiai prisidės prie visuomenės gerovės.

2. AMBASADORIŲ VERBAVIMAS IR ATRANKA

2.1 Ambasadorių atrankos kriterijai

Pirmasis žingsnis įgyvendinant suaugusiųjų švietimo ambasadorių programą yra ambasadorių parinkimas. Nors ambasadorių atrankos kriterijai atskirose šalyse yra skirtingi ir priklauso nuo vietos aplinkybių, gali būti išskirtos kai kurios bendros tendencijos.

Atrinktieji ambasadoriai turėtų būti žmonės, norintys ir gebantys dalyvauti programoje. Tai gali būti tiek esami, tiek buvę moksleiviai. Pasakodami apie savo pačių teigiamą patirtį, buvę moksleiviai gali efektyviai skatinti socialiai atskirtus suaugusiuosius mokytis ir padėti išlaikyti esamus moksleivius. Esamieji moksleiviai, besidžiaugiantys dėka tęsiamos mokymosi atsiradusiais teigiamais savo gyvenimo pokyčiais, taipogi gali sėkmingai prisidėti, siekiant šio tikslo. Labiausiai tikėtina, kad gerais ambasadoriais taps moksleiviai aktyviai dalyvaujantys visose mokyklos veiklos srityse (renginiuose, kt.)

Atrinktieji ambasadoriai turi pasižymėti tam tikromis asmeninėmis savybėmis ir gebėjimais ar norėti jų įgyti:

- empatija
- entuziazmas
- savigarba
- patikimumas
- pakankami bendravimo žodžiu gebėjimai
- noras mokytis
- savarankiškumas
- stabili asmenybė
- nebijojimas kalbėti viešai
- atvirumas
- noras būti ambasadoriumi

Beje, kai kuriais atvejais moksleiviai neatitinkantys šių reikalavimų taip pat gali būti pakviesti dalyvauti *Ambasadorių programoje*. Pavyzdžiui, moksleiviai, kurių bendravimo įgūdžiai gana menki, bet gebantys nuoširdžiai papasakoti savo jaudinančią gyvenimo istoriją ir atskleisti teigiamus savo gyvenimo pokyčius, gali būti labai

Jonavos suaugusiųjų švietimo centro ambasadoriai (Lietuva)

naudingi.

Nors kai kurie ambasadorių atrankos metodai yra spontaniški ir pasirinkti individualiai, kiti yra formalesni. Čia galima paminėti atvejį, kai mokytojas pasirenka ambasadorių vienam ar kitam tikslui. Mokytojas arba organizacija konkrečiam tikslui gali pasirinkti ambasadorių, kuris yra tam tikros lyties ar priklauso tam tikram socialiniam sluoksniui. Jei ambasadorių veikla integruojama į ugdymo turinį ir yra tam tikros kurso dalies akreditacijos/ vertinimo sudėtinė dalis, dalyvavimas tampa visuotiniu.

2.2 Ambasadorių verbavimas

Šiame skyriuje aprašoma ambasadorių verbavimo patirtis 4 šalyse (Olandijoje, Airijoje, Švedijoje ir Lietuvoje)

Olandija

Olandijoje atrinkti ambasadoriai gali būti suskirstyti į 4 grupes:

- olandų (pirmosios kalbos) kursų ambasadoriai
- socialinių įgūdžių kursų (biudžeto sudarymo ar vaikų auklėjimo kursų) ambasadoriai
- olandų (antrosios kalbos) kursų ambasadoriai
- ambasadoriai mentoriai

Olandai ambasadoriai

verbavo keletas mokytojų, šis procesas nebuvo vienodas. Daug dėmesio skirta išoriniam įvaizdžiui ir asmeninių komunikacinių gebėjimų ugdymui. Išsakyta daug patarimų į ką turėtų būti atsižvelgta, parenkant ambasadorius ateityje: motyvacija, noras tobulėti, noras dalintis asmenine (negatyvia) patirtimi, pasakoti apie išgyventas neigiamas emocijas (gėda, kt.). Atkreiptas dėmesys, kad svarbu lavinti tokias savybes kaip empatija bei sugebėjimas aiškiai reikšti mintis.

Socialinių įgūdžių kursų (biudžeto sudarymo ar vaikų auklėjimo kursų) ambasadorius parinko mokytojas. Mokytojas padarė pranešimą apie numatomą ambasadorių veiklą –

Olandų (pirmosios kalbos) kursų ambasadorių verbavimas vyko taip. Programa buvo pristatyta visose olandų kalbos grupėse. Trijose olandų kalbos grupėse ambasadorius ir ambasadoriaus mokytojas padarė pranešimus. Šešioms susidomėjusiems moksleiviams buvo surengtas informacinis susitikimas. Ambasadorių mokymas pradėtas trims moksleiviams. Kadangi ambasadorius

radijo interviu ir pamokos metu paklausė moksleivius ar jie nori tapti ambasadoriais. Buvo parinkti tikrai geri ambasadoriai, kadangi mokymo lygis šioje grupėje gana aukštas ir atrinktus ambasadorius reikėjo labai nedaug arba visai nereikėjo apmokyti.

Trečiosios grupės ambasadorių tikslas – padėti kitataučiams greičiau adaptuotis olandų visuomenėje, dalyvauti taip vadinamame “Bičiulio projekte” – specialiame projekte, kurio tikslas padėti moterims natūralizuotis. Mokytojas paaiškino “Bičiulių projekto” tikslus ir paklausė moksleivių ar jie nori dalyvauti.

Ambasadorių mentorių verbavimas vyko taip. Pirmiausia, projekto koordinatoriai papasakojo olandų (pirmosios kalbos) kursų klausytojams, kad parengta mentorių mokymo programa. Ambasadoriai sutiko šią žinią labai entuziastingai. Jie labai norėjo mokytis ir suvokė tai kaip dar vieną žingsnį jų kaip ambasadorių tobulėjimo kelyje. Vėliau olandų kalbos mokytojai papasakojo apie mokymą ir paragino jame dalyvauti bei davė moksleiviams lankstinuką su jame pateikta informacija apie šią mokymo programą.

Airija

Airijoje galima išskirti 3 ambasadorių kategorijas:

- ambasadoriai, kurių tikslas privilioti jaunos vyrus
- ambasadoriai, kurių tikslas privilioti neraštingus suaugusiuosius
- ambasadoriai, kurių tikslas išlaikyti moksleivius institucijoje

Pirmosios grupės ambasadorių tikslas – skatinti jaunos vyrus mokytis. Šiems ambasadoriams užverbuoti buvo naudojami formalūs metodai. Komunikacijos pamokų metu, moksleiviams buvo pasiūlyta pasirinkti projekto temą. Viena iš jų galėjo būti savo pačių istorijos pasakojimas. Daugiau nei pusė moksleivių ją pasirinko. Savo gyvenimo istorijos pasakojimas klasės draugams buvo įvertintas pažymiu pagal šalyje priimtą vertinimo sistemą. Vienas moksleivis pasisiūlė papasakoti savo istoriją mokslo baigimo pažymėjimų įteikimo ceremonijos metu, kur dalyvavo draugai, šeima, įtakingi asmenys ir spauda. Vėliau šis moksleivis sutiko pakalbėti per radiją valstybinės Suaugusiųjų švietimo šventės metu.

Antrosios grupės ambasadorė pati yra raštingumo mokymo programos dalyvė. Ji padarė didelę pažangą ir buvo apmokyta dirbti repetitore ir dabar mokina kitą suaugusių žmogų skaityti ir rašyti. Jos pasitikėjimas savimi

Airė ambasadorė Sharon

sustiprėjo, ji tapo moksleivių atstove Nacionalinėje suaugusiųjų raštingumo organizacijoje. Nacionalinės suaugusiųjų raštingumo savaitės metu ji papasakojo savo istoriją per respublikinę radiją ir televiziją.

Trečioji ambasadorių grupė buvo suformuota tam, kad skatintų moksleivius nepalikti mokyklos pirmomis dienomis, kol jiems dar trūksta pasitikėjimo. Moksleiviai ambasadoriai buvo raginami apsilankyti klasėse, kur daug naujų moksleivių ir papasakoti kaip jie jautėsi, kai pradėjo mokytis pernai metais. Parenkant šiuos ambasadorius, ypatingas dėmesys buvo skiriamas jų prezentaciniams gebėjimams.

Švedija

CFL (Lankstaus mokymo centro) mokytojai susitiko ir pradėjo diskusiją apie galimus būsimus ambasadorius. Jie sudarė galimų ambasadorių sąrašą ir susisieکė su moksleiviais. Mokytojai ir direktoriai pasiūnekėjo su 15 potencialių ambasadorių ir atrinko 8. Buvo surengtas grupės susirinkimas konferencijoms skirtose patalpose. Buvo parengti interviu, kurie vėliau buvo suredaguoti ir nufilmuoti. Gyvenimo istorijos buvo pasakojamos 3 būdais:

- projekto vadovas apklausė ambasadorių
- ambasadoriai kalbėjosi, diskutavo tarpusavyje
- ambasadoriui buvo leista laisvai pasakoti savo istoriją

Prieš tai, ambasadoriai ir projekto vadovai turėjo galimybę pasiruošti ir aptarti ką pasakyti prieš kamerą. Buvo sukurta laisva, atpalaiduojanti atmosfera ir, kadangi darbas buvo puikiai derinamas su poilsiu, buvo nesunku išlaikyti grupę 2 dienas.

Lina- pirmoji užverbuota ambasadorė (Lietuva)

Lietuva

Ambasadorių programos Lietuvoje tikslas – privilioti ir išlaikyti moksleivius, kurie neturi brandos atestatų ar pagrindinio išsilavinimo baigimo pažymėjimų. Abu aspektai – naujų moksleivių priviliojimas ir esamų moksleivių išsaugojimas svarbūs Jonavos suaugusiųjų švietimo centrai. Ypatingas dėmesys skiriamas esamų moksleivių išsaugojimui, kadangi vis dar daug moksleivių palieka mokyklą negavę brandos atestatų ar pagrindinio išsilavinimo baigimo pažymėjimų ar yra paliekami antriems metams. Todėl svarbu skatinti jų motyvaciją ir padėti adaptuotis mokykloje.

Lietuvoje gali būti išskirtos 2 ambasadorių grupės:

- sėkmingai besimokantys dabartiniai moksleiviai

- sėkmingai besimokiusieji buvę moksleiviai

Informacija apie *Ambasadorių programą* buvo paskelbta keliose suaugusiųjų švietimo centro klasėse. Potencialius ambasadorius parinko mokytojas ir buvo surengti individualūs pokalbiai. Moksleiviai buvo apklausti, siekiant įsitikinti ar jie galėtų būti gerais ambasadoriais. Buvo stengiamasi susipažinti su moksleivių gyvenimo istorijomis, išsiaiškinti moksleivių požiūrį į vienus ar kitus dalykus, nustatyti moksleivių motyvaciją ir gebėjimus. Buvo pastebėta, kad geriau pasišnekėti su kiekvienu moksleiviu individualiai nei su visa klase. Šiuo atveju moksleiviai labiau linkę diskutuoti, nesidrovi užduoti klausimų.

Pirmiausia, buvo kreiptasi į tuos mokinius, kurie aktyviai dalyvauja visuose mokyklos renginiuose. Tačiau, kai kurie drovūs moksleiviai netgi labiau susidomėjo ambasadorių programa nei šie aktyvūs moksleiviai ir jie buvo parinkti. Suprantama, šių moksleivių paruošimui ir mokymui reikia skirti daugiau laiko nei aksčiau paminėtos kategorijos moksleiviams.

Norint įtikinti moksleivius dalyvauti programoje, buvo paaiškinta šio dalyvavimo nauda. Tai - galimybė padėti kitiems žmonėms, asmeninis tobulėjimas, įgūdžių, kurie galėtų praversti brandos egzaminų metu formavimas, patirtis, kuri gali būti paminėta moksleivio CV ir didesnės galimybės įsidarbinti ateityje.

Su sėkmingai besimokiusiais buvusiais moksleiviais susisiekti asmeniškai. Buvo paaiškinti ambasadorių programos tikslai ir moksleiviai buvo pakviesti papasakoti savo sėkmės istorijas.

2.3 Pastebėjimai apie ambasadorių atranką

Ambasadorių atrankai gali būti naudojami įvairūs būdai, bet kuriuo atveju turi būti naudojamas laipsniškas, planingas priėjimas. Kai kuriems moksleiviams geriau kai į juos kreipiamasi asmeniškai, kiti įgyja pasitikėjimo dalyvaudami grupiniuose užsiėmimuose. Esami moksleiviai ambasadoriai gali daug prisidėti verbuojant naujus ambasadorius. Labai svarbu pritraukti ambasadorius su skirtingomis gyvenimo istorijomis bei priklausančius skirtingoms socialinėms grupėms.

2.4 Ambasadorių verbavimo sunkumai

Daugeliui suaugusiųjų sunku kalbėti viešai ir ypač tiems, kurie anksti paliko mokyklą. Apibūdinti savo asmeninę patirtį daug sunkiau nei kalbėti kokia tai teorine tema. Kai kurie suaugusieji norėtų dalyvauti programoje, bet yra per daug užsiėmę; jiems tenka derinti mokslą ir darbą, rūpintis namais, prižiūrėti vaikus.

3. AMBASADORIŲ IR MENTORIŲ MOKYMAS

Šiame skyriuje jūs rasite rekomendacijas kaip mokyti atskiras ambasadorių grupes:

- Ambasadorių rengimas. Šie moksleiviai pasakoja savo gyvenimo istorijas ir informuoja kitus žmones apie mokymosi svarbą. Šios veiklos tikslas – skatinti mokytis. Mokymo užduotys ambasadorių rengimui parengtos Airijoje ir Lietuvoje.
- Mentorių rengimas. Šie moksleiviai padeda, pataria naujiems moksleiviams mokymosi pradžioje, rūpinasi, kad naujokai gerai jaustųsi, pasakoja savo pačių istorijas. Mentorių veiklos tikslas - užtikrinti, kad naujokai pasiliktu mokykloje, nemestų mokslų. Šio mokymo užduotys parengtos Olandijoje.
- Pasirengimas pranešimams žiniasklaidoje. Moksleiviai ambasadoriai mokomi kalbėti per radiją. Šio mokymo programa parengta Airijoje.
- Pasirengimas filmavimui. Šio mokymo tikslas padėti moksleiviams pasirengti papasakoti savo istoriją prieš kamerą. Filmas ar DVD vėliau gali būti panaudotas informaciniam tikslams. Šio mokymo metodika parengta Švedijoje.

Jei rengiatės mokyti savo moksleivius, galite pasirinkti užduotis, kurios jums labiau tinka, atsižvelgiant į moksleivio gebėjimus, užduočių sudėtingumą ir kitus faktorius. Nebūtinai visi ambasadoriai turi atlikti visas užduotis. Taip pat galima keisti mokymo užduočių seką.

Pateiktos mokymo užduotys – tai pavyzdžiai kaip galima mokyti ambasadorius ir

Ambasadorių mokymas (Lietuva)

mentorius, siekiant juos parengti tolesnei veiklai. Labai svarbi mokymo programos dalis yra pasirengimas kiekvienam konkrečiam pranešimui ir grįžtamasis ryšys po jo. Kai kurie ambasadoriai yra tokie aktyvūs, kad jų pačių iniciatyva naudojami nauji, netradiciniai mokymo metodai. Mokant ambasadorius, turi būti atsižvelgta į jų asmenines savybes ir gebėjimus.

3.1 Ambasadorių mokymas

1 pamoka: Įvadas

Ledo pralaužimas (Tikslų ir uždavinių pristatymas ir ryšių su nauja moksleivių grupe užmezgimas)

Pirmojo žaidimo tikslas – šiltai sutikti grupę ir padėti užsimegzti tarpusavio ryšiams. Paaiškinkite, kad mokytojas turi žinoti kiekvieno moksleivio vardą ir, kad svarbu, kad moksleiviai kuo geriau pažintų vienas kitą. Reikalingos priemonės: mažas guminis ar medžiaginis kamuolys. Mokytojas prisistato: „*Aš esu Margaret ir aš mėgstu pieną*“ ir meta kamuolį kitam moksleiviui, kuris sako „*Tai yra Margaret ir ji mėgsta pieną, aš esu Ian ir aš mėgstu ledines eskimų trobeles*“, sekantis moksleivis pakartoja ir t.t. Po to kai visi pakalba, mokytojas meta kamuolį bet kur ir šaukia pomėgius to žmogaus, kuris pagauna kamuolį ir meta kažkam kitam, šaukdamas jo vardą. Šis žaidimas padeda atsipalaiduoti ir dažnai sukelia daug juoko.

M&M žaidimas

Priemonės – įvairių spalvų saldainių dubenėlis, balta lenta arba perverčiamasis bloknotas informacijai pateikti. Tikslas – suteikti moksleiviams galimybę laisvai, nevaržomai ir su humoru išreikšti savo viltis ir baimes. Padėkite dubenėlį ant stalo ir paprašykite visų paimti keletą saldainių. (Nesuvalgykite jų!!). Kiekvienai spalvai yra parengtas klausimas.

Raudona – Kodėl tu esi čia?

Žalia – Ko tu bijai (baimė susijusi su mokymusi)?

Geltona - Kam tu gabus?

Ruda – Ko tikiesi iš šios mokymo programos?

Mėlyna – Koks tavo pagrindinis tikslas?

Moksleiviai dirba poromis ir turi atsakyti į klausimus, atitinkančius jų pasiimtų saldainių spalvas.

Ambasadorių veiklos tikslų ir uždavinių pristatymas

Mokytojas paaiškina ambasadorių veiklos tikslus ir uždavinius. Pagrindinis tikslas yra privilioti naujus moksleivius ir išlaikyti esamus. Pagrindiniai uždaviniai yra:

- Išaiškinti vidurinio mokslo baigimo pažymėjimo gavimo svarbą
- Padėti nugalėti baimes ir įgyti pasitikėjimo savimi
- Stiprinti motyvaciją
- Teikti informaciją apie suaugusiųjų švietimo institucijoje vykdomas programas
- Atkreipti dėmesį į teigiamus ir džiaugsmingus mokymosi suaugusiųjų švietimo centre aspektus.

Mokytojui pristacius tikslus ir uždavinius, rengiama moksleivių diskusija:

- Kokias dar problemas sprendžiant galėtų prisidėti moksleiviai ambasadoriai?
- Kaip jos galėtų būti išspręstos?

Dirbantys moksleiviai (Švedija)

2 pamoka: Gyvos istorijos

Motyvacinis laiškas

Tikslas – suteikti moksleiviams galimybę raštu išreikšti požiūrį į mokymąsi ir išsakyti priežastis, kodėl verta tęsti mokslą. Reikalingos priemonės: perverčiamas bloknotas informacijai pateikti ir rašiklis, popierius ir vokai.

Paaiškinkite apie „Minčių lietaus“ metodą ir užrašykite visus žodžius, kokius tik moksleiviai galės sugalvoti susijusius su ŠVIETIMU, ant perverčiamo bloknoto. Paprašykite moksleivių parašyti sau adresuotą laišką apie tai:

- Kaip jie jaučiasi sugrįžę mokyti?
- Ko jie iš to tikisi?
- Kaip jaustųsi, jei iškristų iš mokyklos, nepasiekę savo tikslų?

Įdėkite laišką į voką ir adresuokite sau. Mokytojas surenka laiškus ir klausia moksleivių, ką jis turėtų daryti su laiškais Galimi pasirinkimai:

- Atisidaryti vokus ir peržiūrėti laiškus tam tikru laiku, pvz. pusmečio pabaigoje
- Išsiųsti laišką, jei pablogėja lankomumas ar moksleivis iškrenta iš mokyklos
- Laikyti aplanke iki mokymosi pabaigos

Moksleiviai aptaria galimų pasirinkimų privalumus ir trūkumus.

Istorijų rašymas, panaudojant klausimynus ar teksto kūrimo šablonus

Moksleiviai rašo rašinį, pasinaudodami klausimynu ar teksto kūrimo šablonu.

Klausimynas:

1. Prisistatyk.
2. Kur mokeisi prieš atvykdamas/a į mūsų suaugusiųjų švietimo centrą? Kaip ten jautėsi? Kodėl nusprendei mokytis mūsų institucijoje? Iš kur sužinojai apie mūsų mokyklą?
3. Kokie buvo tavo pirmieji išpūdžiai mūsų mokykloje? Kokių lūkesčių ir baimių turėjai prieš atvykdamas mokytis čia ir ar jie pasitvirtino?
4. Ką gali papasakoti apie mokymo programas mūsų mokykloje?
5. Kokius teigiamus bei džiaugsmingus mokymosi mūsų centre aspektus gali paminėti?
6. Kaip, tavo nuomone, mokymasis suaugusiųjų švietimo centre pakeis (ar jau pakeitė) tavo gyvenimą? Ar svarbu gauti brandos atestatą ir kodėl?
7. Ką patartum galimiems būsimiems ir esamiems mūsų centro moksleiviams (padėk šiems moksleiviams nugalėti jų baimes, sustiprink pasitikėjimą savimi, ar padėk stiprinti jų mokymosi motyvaciją, pabrėžk mokymosi svarbą žmogaus gyvenime)?

Teksto kūrimo šablonas:

1. Mano vardas yra...ačiū, kad mane pakvietėte.
2. Aš esu ambasadorė. Aš pasakojau kitiems žmonėms, ką tai reiškia nemokėti skaityti ir rašyti. Aš tai žinau iš savo patirties.
3. Aš norėjau patobulinti....
4. Man buvo sunku...Aš tai ypatingai pajusdavau kai aš turėdavau
5. Tai vertė mane jaustis.....
6. Aš tikrai ne vienintelė....Olandijoje, yra pusantro milijono žmonių, kurie savo kasdieniniame gyvenime patiria sunkumų skaitydami ir rašydami.
7. Aš nusprendžiau kažką pakeisti savo gyvenime tada, kai...
8. Aš išgirdau, kad yra specialūs skaitymo ir rašymo kursai suaugusiesiems. Aš išgirdau tai iš....
9. Dabar aš lankau skaitymo ir rašymo kursus...
10. Kursai yra
11. Dabar aš geriau sugebu.....
12. Dėl to aš jaučiuosi.....
13. Tai buvo mano prezentacija. Ačiū jums dar kartą. Ar turite kokių klausimų?

Biografinis ir informatyvusis rašymas

Biografinis ir informatyvusis rašymas susideda iš šių etapų:

- Paaškinama, kokios temos turėtų būti aptartos rašiny: moksleivio kelias atgal į mokyklą, pirmieji išpūdžiai mokykloje, teigiami pasikeitimai moksleivio gyvenime, informacija apie mokyklą, pozityvūs mokymosi suaugusiųjų švietimo centre aspektai, patarimai naujiems ir būsimiems moksleiviams.
- Paaškinami pagrindiniai rašinio rašymo principai: rašinys turi susidėti iš įžangos, dėstymo, išvadų; tekstas turi būti suskirstytas į pastraipas; pageidautina, kad būtų pateikta kuo daugiau asmeninių smulkmenų, aprašyti asmeniniai išgyvenimai.
- Skatinama orientuotis į adresatą, skaitytoją – esamus ir būsimus mokyklos moksleivius, kuriems reikia padrašinimo, patarimo, pagalbos.
- Užrašomos pagrindinės mintys.
- Parengiamas rašinio planas
- Rašomas rašinys
- Sulaukiama grįžtamojo ryšio iš bendramokslų ir mokytojo
- Rašinys tobulinamas

3 pamoka: Klausymo gebėjimai

Interviu

Ambasadorius apklausiamas mokytojo ar kitų ambasadorių – minčių lietus.

Šio užsiėmimo tikslas:

- Paskatinti ambasadorių permąstyti savo kelią atgal į mokyklą
- Paskatinti pasidalinti teigiamais mokymosi išpūdžiais
- Aptarti mokslo svarbą žmogaus gyvenime

Galima paklausti šių ir panašių klausimų:

- Kodėl nusprendei mokytis mūsų institucijoje?
- Kokių turėjai baimių prieš čia ateidamas ir ar jos išsipildė?
- Kaip tavo nuomone šis mokymasis pakeis ar jau pakeitė tavo gyvenimą?

Klausymo gebėjimai

Paprašykite moksleivio papasakoti savo istoriją kitam poros mokiniui. Po to mokinys papasakoja ką girdėjo visai grupei. Tai atitolina istoriją nuo moksleivio ir atskleidžia pasakotojo iškalbos gebėjimus. Po to, kai mokinys išgirsta savo istoriją iš kito moksleivio lūpų, mokytojas paklausia mokinį ar šis norėtų ką nors toje istorijoje pakeisti. Tada mokinių klausama ką jie patartų naujam mokiniui ar žmogui, ketinančiam vėl mokytis.

4 pamoka: Pranešimo idėja

Idėja

Pirmiausia apibūdinkite pagrindinę idėją, po to aptarkite:

- Kaip generuoti idėjas
- Kaip užsirašyti pagrindines mintis
- Kokia turėtų būti pranešimo struktūra
- Kaip suvaldyti emocijas
- Kokius atsipalaidavimo būdus taikysite

Pažiūrėkite televizijos reklamą. Apibūdinkite pagrindinę idėją ir papasakokite kaip jaučiatės ją išgirde. Pastebėkite, kokios naudojamos spalvos, muzika ir kiti dalykai.

Parašyta kalba

Moksleiviai tobulina monologinės kalbos įgūdžius, mokosi daryti pranešimą, pasakodami savo parašytą tekstą:

- Trumpai pasirašo pagrindines mintis
- Išmoksta tekstą mintinai
- Parengia vaizdines priemones (pvz. mokyklos renginių nuotraukas, kur moksleivis ambasadorius dalyvavo)
- Parengiama padalomoji medžiaga (nebūtinai)
- Pasakoja istoriją, remdamiesi parašytu tekstu, bet nekartoja jo žodis žodin, bet laikosi pagrindinės minties ir improvizuoja
- Patobulina tekstą

5 pamoka: Kalbėjimo gebėjimai

Reikalavimų paaiškinimas

Reikalavimai susiję su pranešėjo balsu:

- garsas (kalbėti pakankamai garsiai)
- tempas (kalbėti ne per greitai, ne per lėtai)
- įvairovė (išvengti monotonijos)
- artikuliacija (kalbėti aiškiai)

Reikalavimai, susiję su pranešėjo kūno kalba:

- tinkama veido išraiška
- tinkama laikysena, gestai, judesiai

- akių kontaktas ir šypsojimas kaip galima dažniau

Moksleiviams patariama:

- kalbėti įtikinančiai
- skambėti pasitikinčiai
- kalbėti taip tarsi kalbėtum su būreliu draugų
- kalbėti jausmingai ir perteikti klausytojams savo energiją
- ieškoti patarimų kaip padaryti gerą pranešimą rašytiniuose ir internetiniuose šaltiniuose
- pažiūrėti pokalbių šou per televiziją ir atkreipti dėmesį į kalbėtojų balsą ir kūno kalbą

Lietuvė ambasadorė Marija pasakoja savo istoriją mažai draugų grupei.

Viešo kalbėjimo baimės nugalėjimas

Išsiaiškinkite moksleivių viešojo kalbėjimo patirtį ir kaip jie jautėsi viešai kalbėdami. Paašškinkite, kad daug žmonių jaučia viešo kalbėjimo baimę ir kad ją galima sėkmingai nugalėti (paklauskite kitų moksleivių pasakojimų kaip jie nugalėjo baimę, paskaitykite istorijų, t.t.). Paskatinkite moksleivius ieškoti patarimų kaip nugalėti viešo kalbėjimo baimę internete ir rašytiniuose šaltiniuose. Patarkite:

- gerai pasiruošti
- galvoti tik apie informaciją, kurią nori perteikti kitiems
- padaryti atsipalaidavimo pratimų, tokių kaip gilus kvėpavimas
- susirasti draugišką veidą auditoriją

Mokinkite pozityviai galvoti apie viešąjį kalbėjimą (pakeisti negatyvias mintis apie galimą pralaimėjimą teigiamomis mintimis apie sėkmę).

Bendravimas su auditorija

Galimi tokie užsiėmimai:

- Mokoma bendrauti su auditorija, atsakyti į klausimus, jausti klausytojų reakciją (mokomasi atsakyti į netikėtus klausimus, pateiktus mokinių ir mokytojo, dirbama poromis – vaidinamai rolėmis).
- Mokomasi prailginti ir sutrumpinti pranešimo tekstą (nuspręsti, ko galima atsisakyti, jei trūksta laiko ir ką galima pridėti, jei laiko per daug).
- Mokoma pritaikyti pranešimą įvairioms auditorijoms (moksleiviai mokomi galvoti apie auditoriją, ką klausytojai jau žino ir ko ne; analizuoja pakeitimus, kuriuos galėtų padaryti, kalbėdami skirtingoms auditorijoms).

3.2 Mentorių mokymas

1 pamoka: Pradinė informacija

Susipažinimas

Užduotis: Apibrėžkite savo rankos kontūrus ant popieriaus lapo ir parašykite:

- Ties mažojo piršto galu savo vardą
- Ties bevardžio piršto galu savo civilinį statusą
- Ties viduriniu pirštu ar turite vaikų
- Ties smiliumi savo adresą
- Ties nykščiu savo pomėgius

Tada suraskite kitą žmogų su panašia ranka kaip jūsų. Papasakokite vienas kitam apie tai ką parašėte.

Mentorių veiklos tikslų ir mokymo programos pristatymas

Mokytojas paaiškina mokymo turinį. Užrašykite: „Ar šita užduotis lengva ir kodėl?“, „Ar šita užduotis sunki ir kodėl?“. Pasikeiskite užrašais ir padrąsinkite vienas kitą.

Praktiniai susitarimai

Susitariama dėl konkrečių datų, laiko, žmonių, namų darbų ir t.t.

2 pamoka: Mokymasis klausyti

Klausymas

Parašykite vardus tų žmonių apie kuriuos jūs pagalvojate, kai girdite šiuos klausimus:

- Ar pažįstate tokių žmonių, kurių malonu klausytis?
- Ar pažįstate tokių žmonių, kurie klausosi jūsų taip, kad jūs laisvai kalbate apie tai, kas jus neramina, kas jums pačiam ne visiškai aišku?
- Ar žinote tokių pokalbių pavyzdžių, kur žmonės moka užduoti reikiamą toną?

Dirbama grupėse (3 žmonės grupėje). Papasakokite vienas kitam apie vieną žmogų, esantį jūsų sąrašė. Paaiškinkite, kodėl šie žmonės yra geri klausytojai. Tada užrašykite ant lentos visas geram klausytojui būdingas savybes.

Žodinis ir nežodinis bendravimas

Kas yra žodinis ir nežodinis bendravimas. Pabandykite apibendrinti tai, surašydami pavyzdžius ant lentos. Aptarkite su visa grupe: „Iš kur matote, jei žmogus domisi tuo, ką jam sakote?“ Užrašykite patarimus ant lentos. Susėskite poromis taip, kad jūsų keliai beveik liestųsi.. Pasiskirstykite, kuris esate mokinys A ir kuris mokinys B. B papasakoja A apie dalykus, kurie jam svarbūs, savo tikslus, svajones. Kalbėkite su aistra, tai jūsų svajonė. Stenkitės įtikinti klausytoją. A reaguoja į pasakojimą:

1. Klausosi atidžiai; viskas ką sako B – puiku
2. A nesidomi ir mano, kad B kalba nesąmones
3. A akivaizdžiai ignoroja B, žiūri šalin ir pradeda kalbėti kažką kito

Tada pasikeiskite rolėmis: A kalba ir B klauso:

1. B ignoroja A
2. B ne nuotaikoje klausytis A nesąmonių

3. B rodo didelį susidomėjimą – viskas ką sako A yra puiku

Diskusija: Ar buvo tokia situacija, kuri jums nepatiko? Kuri situacija jums nepatiko? Kaip jautėtės? Kokią kūno kalbą pastebėjote?

Pasidalijimas mintimis apie mokymosi patirtį

Aptarkite temas, diskutuojamas tokiuose eilėraščiuose kaip Paula Meehan eilėraštyje

Kalba airė ambasadorė

„Raštingumo pamokos apie pietinę miesto dalį“ (Dharmakaya, Mančesteris, Carcanet leidykla, 2000). Mokytojas turi aiškiai apibrėžti dalijimosi asmeninėmis istorijomis ribas. Paaiškinkite, kad visiškai suprantama, kad ankstesnė mokymosi patirtis sukelia moksleiviams stiprius neigiamus jausmus. Paskatinkite moksleivius tikėtis sėkmės ateityje.

3 pamoka: Mokymasis klausti uždarus ir atvirus klausimus

Atviri ir uždari klausimai

Paklauskite atvirų ir uždarų klausimų. Paaiškinkite, kuo jie skiriasi.

Mano paslaptis

Mokytojas sugalvoja kažkokią „paslaptį“. Mokiniai bando atspėti tą paslaptį, klausinėdami atvirus klausimus:

- Jiems leista paklausti 20 klausimų
- Jie turi 10 minučių sužinoti atsakymą
- Jie gali paklausti tik 3 uždarus klausimus

Vėliau moksleiviai padalijami į mažesnes grupes. Kiekvienoje grupelėje vienas iš moksleivių sugalvoja kitą paslaptį. (išgalvotą ar tikrą, bet ne per sunkią) ir jie žadžia žaidimą toliau. Vėliau surengiama diskusija „Kaip sekėsi uždavinėti atvirus klausimus?“

Pakalbis

Parinkite keletą atvirų klausimų, padėsiančių geriau vieniems su kitais susipažinti. Paršykite juos. Dirbkite grupėse po 3 ir šnėkitės 5 minutes. A paklausia, B atsako ir C yra stebėtojas. Kaip jautėtės?

4 pamoka: Grįžtamasis ryšys

Komplimentų sakymas ir reagavimas į juos

Kam tu gabus? Papasakok apie ką nors, ką moki gerai daryti. Ar kas nors tave pagiria už tai, ką padarai gerai? Už ką?

Užduotis: Ant stalo yra sudėtos kortelės, ant kiekvienos kortelės užrašyta charakterio savybė. Paimkite vieną kortelę ir duokite vienam moksleiviui. Paaiškinkite jam, kodėl parinkote būtent šią kortelę. Kokį to žmogaus charakterio bruožą pastebėjote? Padiskutuokite: Kaip jaučiatės pasakę ir išgirdę komplimentą? Kodėl būna sunku išgirsti komplimentą?

Komplimentas pirmam sutiktam žmogui

Atsikelkite nuo stalo ir pasakykite komplimentą pirmam sutiktam žmogui. Būkite tikri, kad tai – nuoširdus pagyrimas. Nesakykite kažką paprasto kaip kad „Man patinka tavo plaukai“, bet pagalvokite, ką tikrai tame žmoguje vertinate. Aptarkite: Kokia buvo žmogaus reakcija? Kaip jaučiatės patys?

Kaip priimti komplimentus

Moksleiviai dirba grupėse po tris. A pasako komplimentą B. C stebi B, jo kūno kalbą ir jo reakciją į komplimentą. Tada C arba pagiria B, arba duoda patarimą (į ką atkreipti dėmesį).

5 pamoka: Pasirengimas telefoniniams pokalbiams

Oficialus ir neoficialus telefoninis pokalbis

Kas yra oficialus pokalbis? Kokie reikalavimai keliami oficialiai kalbai? Ar telefonu kalbėtis jums sunkiau nei šiaip šnekėtis? Kodėl? Ką daryti, kad palengvinti šį pokalbį?

Pašnekesio telefonu scenarijaus parengimas

Pagalvok, ką nori pasakyti ir dėl ko skambini. Pagalvok, ką nori papasakoti apie save. Pagalvok apie klausimus, kurių tu paklausi naujo moksleivio. Susitark susitikti mokykloje. Ar tai bus oficialus ar neoficialus pokalbis? Apie ką turi pagalvoti? Parepetuok su kitu moksleiviu. Suteikite vienas kitam grįžtamąjį ryšį. Kas sekėsi gerai? Ką reikia tobulinti?

6 pamoka : Užrašai

Pagrindinių minčių bei detalių identifikavimas

Perskaitykite apsakymą. Suraskite sakinį, kuris geriausiai atspindi pagrindinę mintį.

Pagrindinės mintys

Pasirinkite tekstą. Užrašykite pagrindines teksto mintis. Panaudokite klausiamuosius žodelius („kas“, „ką“, „kur“, „kada“, „kodėl“).

Interviu pagrindinių minčių pasižymėjimas

Stebėkite interviu. Pasižymėkite pagrindines mintis. Palyginkite savo užrašus su klasės draugų užrašais ir patikrinkite ar viską pasižymėjote.

7 pamoka: Instruktavimas ir bendras darbas

Mokymasis aiškiai kalbėti

Mokytojas greitai papasakoja istoriją, kalbėdamas apie daugelį dalykų vienu metu, nepasitikrindamas, ar moksleiviai jį suprato. Aptarkite: Kaip jūs jautėtės? Ar supratote užduotį? Kodėl? Kodėl svarbu mokėti tinkamai paaiškinti?

Pagalba kitam moksleiviui (Olandija)

Aiškinimas

2 moksleiviai: A ir B. A padarė kokią tai darbą. B mažai apie tą darbą žino. A ir B sėdi prieš grupę, kiti moksleiviai juos stebi. 10 minučių A aiškina B, ką jis iš tikro padarė. B klausosi, užduoda klausimus, patikrina, ar teisingai suprato. Po 10 minučių B patikrina dar kartą ar teisingai suprato, apibendrindamas A pasakojimo pagrindines mintis (1 minutė). Iš tikrųjų, B pateikia A pasakojimo santrauką. Kiti moksleiviai stebi:

- Ar B klausė klausimų?
- Ar B klausėsi atidžiai?
- Ar B patikrino ar teisingai suprato A?

Užsiėmimui pasibaigus, surengiama diskusija.

Instruktavimas

Paašškinkite kaip jūs dirbate klasėje. Dirbkite poromis. Stenkitės pateikti aiškias ir nuoseklias instrukcijas mažais žingsneliais. Paašškinkite, kaip naudotis kokia tai kompiuterine programa. Kalbėkite lėtai, nepateikite per daug informacijos vienu metu, patikrinkite, ar jus suprato. Aptarkite: Kaip jums sekėsi? Į ką atkreipti dėmesį?

Bendras darbas

Kas jums svarbu, dirbant kartu? Įvertinkite žemiau pateiktus teiginius. Skirkite 10 taškų teiginiui, kuris jums atrodo svarbiausias., sekantį pagal svarbumą teiginį įvertinkite 9 taškais ir t.t.:

- 1 Laikau si taisyklių
- 2 Tęsiu pradėtą darbą
- 3 Jei kažkas mane erzina, pasakau tai
- 4 Neapkalbu savo draugų
- 5 Esu atviras kritikai
- 6 Rodau dėmesį kitiems moksleiviams

- 7 Pateikiu naujų idėjų
- 8 Stengiuosi padėti kitiems žmonėms
- 9 Sakau komplimentus savo bendraklasiams
- 10 Nežadu to, ko negaliu ištesėti

Paaiškinkite draugams, kodėl kažkuriems teiginiams jūs duodate daugiau taškų ir kažkuriems teiginiams mažiau taškų. Remkitės bendro darbo mokykloje patirtimi. Parašykite 3 dalykus, kuriuos reikia tobulinti.

8 pamoka: Mokymasis mokytis ir organizuoti

Degtukų puzzle

Iš 24 degtukų sudėkite figūrą su 9 kvadratais. Išimkite 8 degtukus taip, kad liktų tik 2 kvadratai. Jei žinote sprendimą, pabandykite padėti, klausinėdami ar patardami, bet nesakykite sprendimo. Aptarkite: Ko išmokote?

Mokymasis mokytis

Kai išgirstate žodį „mokymasis“, apie ką pagalvojate? Užduotis: Pagalvokite apie ką nors, ko išmokote visai neseniai. Pavyzdžiui, išmokote vairuoti, naudotis mobiliuoju telefonu, sužinojote naują receptą, išmokote naują kalbą ar naują operaciją darbe. Aptarkite to mokymosi etapus, sudarykite tų etapų sąrašą. Aptarkite, kas buvo jums naudinga.

Namų darbų atlikimas

Aptarkite, kada jūs darote namų darbus. Kuriuo laiku? Kur? Kaip? Kokiais metodais naudojotės? Ką darote, kad būtų lengviau namų darbus atlikti? Ką galėtumėte patarti?

Mokymo medžiagos kaupimas

Kokią mokymo medžiagą saugote? Kodėl būtent šią medžiagą? Kaip ją sudėliojate? Kokia sistema naudojotės? Ko svarbaus galite patarti?

Įsivertinimas

Ką manote apie šį mokymą? Ar jis buvo jums naudingas? Kaip? Ką manote apie mokomąją medžiagą? Ar dabar jau žinote, kaip padėti kitiems? Ar turite kokių nors patarimų?

3.3 Pasiruošimas pranešimams žiniasklaidoje

1 pamoka: Pranešimas

Žymių oratorių kalbos

Paprašykite moksleivių paieškoti žymių oratorių, tokių kaip Martin Luther King, Nelson Mandela, Barak Obama kalbų pavyzdžių. Išanalizuokite šias kalbas, atkreipkite dėmesį, kokios jos efektyvios ir įtaigios. Parodykite politikų kalbų video įrašus, paprašykite atkreipti dėmesį į kūno kalbą. Paprašykite moksleivių, pasakyti dalį kalbos, prieš tai parepetavus. Nufilmuokite juos, kai jie gerai jaučiasi mažoje grupėje, kad galėtų susipažinti su filmavimo procesu ir įvertintų savo gebėjimus.

Pranešimas

Pasinaudodami ankstesnėse pamokose įgytais gebėjimais, moksleiviai parengia pranešimą

apie savo pačių patirtį. Kalba pasakoma mažai draugų grupei ir nufilmuojama (taip įgyjami gebėjimai, reikalingi, šnekant didesnei auditorijai). Vėliau gali būti rengiamasi:

- Pranešimams per radiją, pranešimams žiniasklaidoje
- Pasikalbėjimui su naujais moksleiviais
- Viešam pranešimui, pvz. per atestatų įteikimo ceremoniją

2 pamoka: Radijo interviu

Pranešimo tekstas

Tam, kad pasiruošti radijo interviu, mokytojas dirbo su kiekvienu mokiniu atskirai. Buvo nuspręsta, kad pranešimo tekstas turi būti labai aiškus.

Informacija

Buvo labai svarbu suteikti informaciją apie suaugusiųjų švietimo galimybes ir paaiškinti, kur kreiptis, norint mokytis. Dėl to, labai aiškiai kelis kartus pakartotas telefono numeris – per interviu ir po jo.

Eiga

Aiškiai nusprendę, kokią informaciją norime pateikti, susisiekdami su radijo stotimis ir paaiškinome tai. Žmogus, imantis interviu, žinojo, koks mūsų tikslas. Ruošdamiesi moksleiviai parengė sąrašą, kuriuos 5 dalykus jie nori paminėti. Jie repetavo interviu, naudodami raktinius žodžius ir esmines frazes, bet nepasirašė viso teksto, nes buvo manoma, kad taip tekstas skambės natūraliau. Moksleiviai taip pat užsirašė telefono numerius ir kitą kontaktinę informaciją.

Kaip pateikti informaciją

Svarbiausia buvo pateikti kontaktinį telefono numerį. Kad ši informacija nepasimirštų laidos pabaigoje, moksleiviai buvo raginami pateikti šią informaciją jau laidos pradžioje, naudojant tokias frazes „jei turite rašiklį ir popieriaus po ranka“ ir „aš pakartosiu šią informaciją vėliau“. Pasakius numerį, buvo pasakomas ir vardas, kad būtų lengviau atsiminti. Radijo stoties buvo paprašyta, pateikti mokyklos kontaktinius duomenis jų tinklalapyje.

Bedarbių jaunuolių konferencija, kurioje dalyvavo 2 CFL ambasadoriai (Švedija)

Patartina, iš anksto perspėti radijo stoties darbuotojus, kad į visuomenės klausimus atsakytų, pateikdami mokyklos telefono numerį. Ambasadoriui dalyvaujant radijo laidoje, jam padeda mokytojas.

Pasiekti rezultatai

Manėme, kad svarbu žinoti, koks yra dalyvavimo šioje radijo laidoje efektas, todėl praėjus dienai po transliacijos, susisiekėme su radijo stotimi, sužinoti, ar yra koks grįžtamasis ryšys iš visuomenės. Jaučiame, kad būtų naudinga užmegzti pastovius ryšius su vietinėmis masinės informacijos organizacijomis ir plėtoti ambasadorių veiklą. Ambasadoriams ši veikla taip pat buvo labai naudinga. Padidėjo jų pasitikėjimas savimi, pagerėjo jų komunikaciniai gebėjimai. Moksleiviai jautė pasitenkinimą, kad galėjo padėti būsimiems moksleiviams.

3.4 Pasiruošimas filmavimui

Šio mokymo tikslas – nufilmuoti ambasadorius, pasakojančius savo gyvenimo istorijas. Šie filmai bus panaudoti, siekiant įkvėpti kitus suaugusiuosius mokyti ir pateikti jiems reikalingą informaciją. Be to, dalyvaudami šioje mokymo programoje, ambasadoriai išmoksta padaryti pranešimus ir auditorijai tiesiogiai.

1 pamoka: Būdų, kaip pristatyti savo gyvenimo istoriją, ieškojimas

Šios sesijos tikslas – nuspręsti, kaip pristatyti įvairias ambasadorių istorijas, pabrėžiant, jog tai suaugusių žmonių mokymasis. Moksleivių grupėms leista pasirinkti, kaip pristatyti savo pačių istorijas. Vienas būdas – leisti ambasadoriams parašyti kelias eilutes apie savo gyvenimą, ypatingą dėmesį skiriant savo kaip suaugusio žmogaus mokymuisi. Šios eilutės tampa tramplinu ir pagrindu tolimesnėms diskusijoms. Kitos grupės, pasakodamos savo istorijas, pabrėžė šiek tiek kitus dalykus, kalbėjo, kodėl nusprendė mokyti, būdami suaugę ir kaip tai įtakojo jų karjerą ir asmeninį gyvenimą. Visose grupėse vyraujančios temos buvo mokymosi patirtis, mokymosi motyvacija, mokymosi svarbos aiškinimo būtinumas.

2 pamoka: Gyvenimo istorijų filmavimas

Nufilmuoti vieną gyvenimo istoriją trunka 20-45 minutes. Galimi keli būdai:

- interviu, kai projekto vadovas apklausia ambasadorių
- ambasadorių pokalbis arba diskusija
- ambasadoriui leidžiama laisvai pasakoti savo istoriją

Prieš prasidedant filmavimui, mokiniai ir mokytojai repetuoja, ką jie pasakys prieš kamerą.

3 pamoka: Paskutiniai interviu ir pakartotinis filmavimas

Šių filmų tikslas yra:

- Suteikti galimybę identifikuotis su ambasadoriumi filme
- Pasidalinti suaugusiųjų mokymosi patirtimi
- Pateikti asmeninę, bet ne privačią istoriją

2 švedų ambasadorės pasakoja savo istorijas prieš bedarbius vaikus ir merginas

4. AMBASADORIŲ IR MENTORIŲ VEIKLA

4.1 Pradinė ambasadorių veikla (pasiruošimas nereikalingas)

Atrinkus ir apmokius ambasadorius, jie pamažu įsijungia į suaugusiųjų švietimo centro organizuojamą veiklą. Pradžioje, jie gali lydėti ir stebėti jau seniau šia veikla užsiimančius ambasadorius. Tai padės jiems suprasti, ko iš jų, kaip naujų ambasadorių, tikimasi. Jie taip pat gali susitikti su kitų įstaigų ambasadoriais ir palyginti savo suaugusiųjų švietimo centrą su kitais centrais ir kažko išmokti iš vienas kito. Naujas ambasadorius gali prisidėti prie tam tikrų mokymosi aplinkų kūrimo, pvz. „lengvo skaitymo sekcijų“. Visiems šiems 3 užsiėmimas reikia labai nedaug arba visai nereikia pasirengimo.

Ambasadorių veikla organizuojama lanksčiai, atsižvelgiant į besimokančiųjų poreikius. Kaip kad jau buvo paminėta trečiame knygos skyriuje, kiekvienam ambasadoriui reikia skirtingo mokymo, atsižvelgiant į jo charakterį, tradicijas bei suaugusiųjų švietimo centrų reikmes.

4.2 Ambasadorių video kūrimas

Kai kuriems ambasadoriams labai sunku padaryti pranešimus. Vietoje tiesioginių pranešimų, galima naudoti DVD su nufilmuotomis gyvenimo istorijomis.

Švedijoje šie DVD naudojami privilioti suaugusiems su spec. mokymosi poreikiais. CFL (Lankstaus mokymo centro) moksleivė Anna Berglund buvo pakviesta dalyvauti projekte, nes ji buvo mokoma netradiciniais, nestandartiniais metodais. Spec.mokymo formos, naudojamos CFL, labai tiko Anai. Ji padarė didelę pažangą ir nori pasidalinti savo gerą ja patirtimi su kitais spec. poreikių moksleiviais. Lankstus mokymas – viena iš valstybės politikos gairių, ir šio lankstaus mokymo plėtojimas sąlygojo mokymo metodų,

Švedų ambasadorė Ana

tinkančių spec. poreikių žmonėms, parengimą. 4 metus Ana buvo mokoma pagal spec. programą ir jos sėkmingo mokymosi istorija užfiksuota video. Kartu su savo mokytoju Ingall Stefansson, kuris yra Karstald universiteto absolventas, Ana parengė video scenarijų. Pradžioje buvo aptartas video turinys:

- Kokie žmonės dalyvaus?
- Koks būtų tinkamas fonas?

- Ar Aną reiktų klausinėti, ar ji turėtų pati pasakoti savo istoriją?
- Koks palaikymas, parama būtų reikalingas?
- Ana domisi manga, ar tai galėtų būti panaudota filme?

Siekiant sukurti malonią ir jaukią atmosferą, nutarta, kad Anos mama dalyvaus filmavime ir užduos klausimus, o CFL suaugusiųjų švietimo padalinio direktorius jas filmuos. Jis pažįsta Ana ir žino kaip Anos mokytojas ją moko. Iš anksto klasėje tam pasiruošus, pradėta filmuoti ir po antrojo bandymo filmuota medžiaga nusiųsta profesionaliam filmų kūrėjui.

4.3 Veikla, kuriai reikia specialaus pasiruošimo

Savo veiklos pradžioje, ambasadoriai diskutuoja porose bei pasakoja savo istorijas mokytojui ir draugams ir taip tobulina savo gebėjimus.. Jie kalbasi su kitoms mažomis moksleivių grupelėmis institucijos viduje. Ruošdamiesi šiai veiklai, moksleiviai mokosi atsakyti į tikėtinus klausimus, rašo savo gyvenimo istorijas ar pasižymi pagrindines mintis.

Vėliau, ambasadoriai pradeda daryti pranešimus. Jie pasakoja savo istorijas didesnėms klausytojų grupėms už savo organizacijos ribų. Tai gali būti tokios organizacijos, kurios nukreipia žmones mokytis, pvz. savivaldybės taryba ar soc. rūpybos skyrius, darbo vietos ar mokyklos, su kuriomis ambasadoriai turi ryšių. Moksleiviai gali taip pat papasakoti savo istoriją per mokyklos baigimo šventę.

Ambasadoriai mokosi planuoti ir organizuoti įvairius renginius. Ambasadoriui svarbu jaustis saugiam ir puikiai valdyti savo pranešimo turinį ir formą. Pranešimai gali būti daromi kitose švietimo institucijose, darbo vietose, soc. rūpybos organizacijose, savanoriškose organizacijose ir kitur.

Tokia veikla kaip interviu visuomenės informavimo priemonėse nėra labai dažna, bet tai puikus suaugusiųjų švietimo reklamos būdas. Lietuviai ambasadoriai turėjo galimybę papasakoti savo gyvenimo ir mokymosi istorijas laikraščiuose, ariai ir olandai ambasadoriai davė interviu radijui ir televizijai. Prieš tai ugdomi ambasadorių gebėjimai, reikalingi dalyvavimui šiuose interviu bei iš anksto paruošiama kalba, užsirašoma pagrindinė informacija.

Interviu radijui (Airija)

Šiame etape mokoma sudėtingesnių dalykų. Tai ir atsipalaidavimo pratimai, ir kvėpavimo kontroliavimo technika. Ambasadoriai mokosi kaip neskubėti, atsakant į klausimus bei planuoti savo atsakymus. Svarbu išmokti valdyti savo balsą ir kūno kalbą.

Labiau patyrę ambasadoriai, dalyvauja rašytinės reklaminės medžiagos gamyboje. Kuriami lankstinukai, brošiūros ir DVD. Ambasadoriai planuoja bei tiria rezultatus, ieško tinkamų vaizdinių priemonių.

Dalyvaujančių šalių tradicijos ir vietiniai poreikiai nulėmė skirtingą ambasadorių veiklą. Projekto eigoje, buvo atrandamos vis naujos ir naujos sritys, kur tikslinga panaudoti ambasadorius. Šiandien mūsų tikslinė grupė ne tik bedarbiai ir socialiai atskirti žmonės. Ambasadoriai naudojami skatinti mokytis suaugusiųjų švietimo institucijose spec. poreikių žmones ar žmones atvykusius iš kitų pasaulio regionų.

4.4 Ambasadoriaus instruktavimas ir pagalba prieš pranešimą

Prieš pranešimą, ambasadorius turi paruošti tekstą, kurį nori papasakoti auditorijai. Tam naudojamas klausimynas ar šablonas. Kai kurie ambasadoriai mieliau naudojami klausimynu, kitiems labiau patinka šablonas (žr. 3 skyrių).

Instruktavimas

Mokytojas ir mokinys turi pasiruošti susitikimui su kiekviena nauja žmonių grupe. Tai reiškia, kad ambasadorius turi pritaikyti savo pasakojimą klausytojams. Pasakojimo turinys, nuolat atnaujinamas, atsižvelgiant į auditoriją. Kiekvienai prezentacijai reikia atskiro pasiruošimo. Tam, kad tinkamai pasiruošti kiekvienai prezentacijai, parengėme specialią anketą.

Pasirengimo ambasadoriaus pranešimui anketa

Rengianti pranešimui, svarbu įvertinti šiuos aspektus:

- Pagrindinė informacija apie organizaciją, kur bus daromas pranešimas

Kas ir kada?

Pranešimas tam ir tam...Data...Adresas...

Aš vyksiu su... Telefono Nr....

- Ką aš turiu pasiimti?

Šią anketą ir savo pasakojimą. Ar man reikia papildomos informacijos?

- Kiek laiko aš turiu prezentacijai?
- Tikslinė grupė
- Dalyvių skaičius
- Kokį tikslą turiu pasiekti?
- Kokia mano pasakojimo pradžia?

Prisistatymas, pasakojimas apie mano paties mokymosi problemas, kaip aš jaučiausi.

- Kokia mano pasakojimo pabaiga?

Papasakosiu, koks svarbus man buvo mano mokymasis, kaip aš jaučiuosi dabar.

- Ką turėčiau aptarti prieš tai su savo mokytoju?

- Ar noriu paminėti savo tikrą vardą?
- Kokios mano pranešimo idėjos pačios svarbiausios?

Po pranešimo mokytojas ir mokinys aptaria kas sekėsi gerai ir ką galima tobulinti.

4.5 Ambasadoriai – naujų moksleivių mentoriai

Kai ambasadorius įgyja pakankamai pasitikėjimo savimi ir jaučiasi saugus, jis gali atlikti dar vieną vaidmenį - tapti naujų moksleivių mentoriumi. Kaip mentorius jis gali dalyvauti šioje veikloje:

- Suteikti informaciją apie mokymo programą, mokymo medžiagą, kompiuterį, namų darbus, dienotvarkę
- Pasikalbėti su nauju moksleiviu apie tai:

Kaip jis jautėsi mokykloje anksčiau

Kaip jis jaučiasi būdamas vėl mokykloje

Kaip jis jaučiasi būdamas naujoku

Ką jo namiškiai galvoja apie tai, kad jis vėl mokosi

Pastaba: Mokytojas yra atsakingas už mentoriaus veiklą ir periodiškai (kas ketvirtį) paklausia mentorių kaip jam sekasi, ar reikia kokios pagalbos.

Ambasadorių vykdoma veikla pavaizduota šioje lentelėje:

VEIKLA, KURIAI REIKIA TAM TIKRO PASIRUOŠIMO			
ASMENINIAI POKALBIAI	PREZENTACIJOS	INTERVIU VIETINĖMS BEI RESPUBLIKINĖMS MASINĖS INFORMACIJOS PRIEMONĖMS	REKLAMINĖS MEDŽIAGOS GAMYBA
Ambasadoriai papasakoja savo istoriją mokytojui ir bendramoksliams. Jie kalba su	Ambasadoriai pasakoja savo istorijas didesnėms žmonių grupėms, pvz. organizacijoms, kurios nukreipia	Lavinami įvairiems interviu tipams reikalingi gebėjimai. Interviu – raštu/žodžiu/filmavimui. Iš anksto parengta kalba.	Ambasadoriai panaudojami parengti lankstinukus, brošiūras ir DVD.

ROC Nijmegen ambasadoriai (Olandija)

VEIKLA, KURIAI REIKIA TAM TIKRO PASIRUOŠIMO			
ASMENINIAI POKALBIAI	PREZENTACIJOS	INTERVIU VIETINĖMS BEI RESPUBLIKINĖMS MASINĖS INFORMACIJOS PRIEMONĖMS	REKLAMINĖS MEDŽIAGOS GAMYBA
kitomis mažomis moksleivių grupelėmis organizacijos viduje.	moksleivius mokyti, tokioms kaip taryba ar socialinės rūpybos skyrius. Moksleiviai papasakoja savo istorijas per mokyklos baigimo ir atestatų įteikimo ceremonijas.		
Moksleivio pasirengimas Parengiamas moksleivio pasakojimas. Rengiamasi atsakyti į tikėtinus klausimus. Moksleiviai parengia rašytinę medžiagą.	Moksleivio pasirengimas Renginio planavimas bei organizavimas. Prezentacijos formos ir turinio tobulinimas.	Moksleivio pasirengimas: Atsipalaidavimas/kvėpavimo kontrolės technikos. Atsakymų planavimas. Mokymasis atsakyti į klausimus neskubant. Kūno kalbos, balso lavinimas. Pranešimo modifikavimas, atsižvelgiant į auditoriją.	Moksleivio pasirengimas Mokomasi planuoti ir įvertinti rezultatą. Parengiamas tekstas bei pagalbinė medžiaga..

A PRIEDAS: Akreditacijos sistema

Ambasadorių akreditacijos sistema, naudojama Athlone VTOS (3 laipsnių sertifikatai)

1 lygio sertifikatas

Moksleiviai dalyvauja pradiname pasiruošimo etape ir įgyja tam tikrus ambasadorių veiklai reikalingus gebėjimus. Išmokstama:

- Efektyviai klausytis
- Bendrauti žodžiu
- Inicijuoti savo pačių mokymąsi
- Atpažinti klausymo / kalbėjimo stilių, tinkantį tam tikrame kontekste (supratimas, interpretavimas, informacijos priėmimas bei dalijimasis informacija)
- Įgyti eilę klausymo/ kalbėjimo gebėjimų
- Efektyviai dalyvauti grupės diskusijose
- Naudoti kūno kalbą (akių kontaktas, tinkama veido išraiška) kaip padaršinimo priemonę
- Jausti atsakomybę už savo pasakytus žodžius
- Dalyvauti formaliuose susitikimuose ir įnešti savo indėlį
- Pasiruošti pranešimui žodžiu ir atsakymui į klausimus

2 lygio sertifikatas

Moksleiviai išmoksta kalbėtis su kita moksleivių grupe ar padaryti pranešimą savo suaugusiųjų švietimo centre. Išmokstama:

- Suprasti pagrindinius komunikacijų teorijoje naudojamus terminus, tokius kaip *siuntėjas, priėmėjas, žinia, kodas, kanalas, komunikuoti, grįžtamasis ryšys, kontekstas*
- Naudoti komunikacinę techniką, tinkančią įvairiose situacijose darbe ir laisvalaikiu, tokią kaip pokalbiai, interviu, oficialūs pranešimai, informacijos suteikimas/priėmimas ir telefoniniai pokalbiai
- Naudoti kūno kalbą (gestai, laikysena)
- Suprasti išvaizdos, akių ir fizinio kontakto, veido išraiškos, artumo svarbą
- Tinkamai naudoti nežodinį bendravimą įvairiose aplinkose (bendraujant poroje, grupėje, darant oficialius ir neoficialius pranešimus)
- Parengti pranešimą apie savo pačių kelionę mokslo keliu ir pristatyti grupei naujai atvykusių moksleivių

3 lygio sertifikatas

Šie moksleiviai jau yra įgiję 1 ir 2 lygio sertifikatus ir pakankamai išlavinę savo gebėjimus, kad galėtų padaryti pranešimus už mokyklos ribų, pavyzdžiui pakalbėti per vietinę ar respublikinę radiją, padaryti pranešimą per kasmetinę mokslo baigimo pažymėjimų įteikimo ceremoniją ar padaryti pranešimą grupei socialinės paramos gavėjų, kurie ieško, kur mokytis. Šie moksleiviai, greta jau turimų aukščiau minėtų, demonstruoja šiuos gebėjimus:

- Aiškią diktiją, tinkamą kalbėjimo tempą

- Pilnai įvaldytą kalbėjimo techniką
- Išmoksta papasakoti asmeninę istoriją nesusikompromituodami patys, bet pateikdami įtikinančią, sąžiningą ir efektyvią istoriją
- Geba tinkamai pasiruošti ir repetuoti
- Jų tekstai turi aiškią struktūrą, nuoseklūs, rišlūs
- Geba išlaikyti susidomėjimą ir puikų ryšį su auditorija, parengia savo kalbą atsižvelgdami į aplinkybes ir progą
- Puikiai kontroliuoja savo kvėpavimą ir balsą
- Puiki kūno kalba, poza
- Geba atsakyti į klausimus aiškiai, pilnai ir tiksliai

B PRIEDAS: Sutartis

Nuotraukų panaudojimas

Žemiau pasirašęs asmuo sutinka, kad viena ar daugiau jo nuotraukų gali būti panaudota kaip ROC Nijmegen reklaminė medžiaga. Nuotraukos buvo nufotografuotos, vykdant *Privilioti ir išlaikyti* projektą. Šios nuotraukos gali būti panaudotos tinklalapyje, laikraščiuose, vadove (knygoje), brošiūrose ir lankstinukuose.

Vardas	
El. pašto adresas	
Adresas	
Miestas	
Parašas	
Data	

DVD-panaudojimas

Žemiau pasirašęs asmuo sutinka, kad filmuota medžiaga apie jį/ją gali būti panaudota kaip ROC Nijmegen reklaminė medžiaga. Medžiaga buvo nufilmuota, vykdant *Privilioti ir išlaikyti* projektą. Ši filmuota medžiaga gali būti patalpinta tinklalapyje ir panaudota kaip informacinė medžiaga.

Vardas	
El. pašto adresas	
Adresas	
Miestas	
Parašas	
Data	

C PRIEDAS: Atvejų analizė

1 atvejis

Katherine iš Airijos

Prabuvau namuose su vaikais 16 metų, tada pora metų laikas nuo laiko padirbėdavau valytoja. Pasišnekėdavau su savo gera drauge Paula ir buvau šiek tiek nusiminusi, tai nebuvo toks gyvenimas apie kokį aš svajojau. Aš didžiavausi, kad užauginau vaikus, bet jaučiau, kad jų gyvenimas eina į priekį, o aš taip ir lieku, nespėju su jais.

Paula antrus metus mokėsi VTOS (suaugusiųjų švietimo centre) – ji buvo viena geriausių mano vaikystės draugių. Ji atvežė man prašymo priimti į mokyklą blanką ir stovėjo šalia manęs kol aš jį užpildžiau. Mano vyras ją visiškai palaikė ir privertė nunešti prašymą atgal į mokyklą.

Taip viskas prasidėjo. Radau drąsos pabusti iš snaudulio ir daryti kažką dėl savęs. Svarbu, kad tai suteikė drąsos. Aš žinojau, kad turiu gabumų, bet trūko drąsos pradėti tai daryti.

Kai man buvo 19, aš dirbau Elan'e. Ruošiausi tapti slauge. Džiaugiausi gyvenimu, bet tapau nėščia – laukiausi pirmojo vaiko. Tai neturėjo pakeisti mano gyvenimo. Susilaukiau daug pagalbos, mama žadėjo padėti ir aš turėjau darbą.

Bet kai Sandra gimė, jai buvo diagnozuota įgimta širdies yda. Iš pradžių aš tęsiau darbą ir mama prižiūrėjo Sandra, bet tai buvo neteisinga jų abiejų atžvilgiu. Taigi mes nusprendėme, kad būtų geriausia, jei aš mesčiau mokslus ir rūpinčiausi Sandra. Mes ką tik buvome nusipirkę namą ir aš priėmiau gyventi 3 koledžo studentus, kad gaučiau papildomų pajamų. Per tą laiką Sandrai buvo padarytos 3 didelės širdies operacijos. Aš pasiėgiau teisingai – mano buvimas namuose suteikė jai stiprybės ir drąsos. Nusprendėme, kad ji neturėtų būti tik žmogus, turintis širdies ydą – tai tik maža jos gyvenimo dalelė. Bet tai buvo jos našta. Būtų buvę sunku, jei ir toliau būčiau buvus šalia, tiek daug padėdama, bet dabar Sandra - tik mano gyvenimo dalis. Priešingu atveju būtų buvę labai apmaudu.

Tam tikra prasme, aš buvau labiausiai šioje situacijoje kenčiantis žmogus. Nors aš rūpinausi kitais vaikais, jaučiausi esanti auka. Bet dabar jaučiuosi tarsi devyniolikmetė, pilna ambicijų. Mano šeima apstulbus ir tikrai didžiuojasi manimi, kad darau kažką dėl savęs.

Rugsėji ruošiuosi pradėti studijuoti įstaigų valdymą koledže. Esu susirūpinusi, bet nebijau ir nesinervuoju.

2 atvejis

Bernie iš Airijos

Išėjau iš namų būdama penkiolikos, dirbau fabrike, turėjau išsilaikyti darbe, buvau ištekėjusi, turėjau vaikų. Jaučiau, kad trūksta išsilavinimo. Nepatogiai jaučiausi

šnekėdama kompanijoje. Man buvo maždaug trisdešimt, kai tapau brandesnė, protingesnė ir pradėjau labiau pasitikėti savimi. Aš turėjau vieną draugę, ji buvo protinga ir veltui švaistė laiką fabrike, aš sakydavau “Tu galėtum daugiau!”, ir ji galiausiai pasiekė daugiau ir išvyko į Ameriką.

Kai mane atleido iš darbo, norėjau iškart eiti mokytis. Baigiau kompiuterių kursus Loughrea’oje ir komunikacijos kursus (3 lygi). Vėl grįžau namo, ir, kai pasirodė kompiuteriai mūsų vietovėje, pradėjau surinkinėti tekstus kompiuteriu.

Tada draugė Frances paragino mane ateiti į VTOS (suaugusiųjų švietimo centrą). Ji sakė “Tu sugebėsi”. Bet aš nerimavau, kad reikės ruošti egzaminams, kad aš nesugebėsiu jų išlaikyti. Ji pasakė, kad aš galiu nesiruošti egzaminams, jei nenoriu ir vis tiek ko nors išmoksiu. Ji taip pat pasakė, kad kai pradėsiu mokytis, norėsiu ruošti egzaminams (kažką apie sėkmę egzaminuose).

Kai pradėjau mokytis VTOS, antrus metus besimokantys moksleiviai pradėjo kalbėti apie koledžą. Man tada atrodė, kad pakanka pasimokyti 2 metus suaugusiųjų švietimo centre, apie koledžą aš net negalvojau. Bet dabar aš noriu tęsti mokymąsi, man brangi kiekviena čia praleista minutė, man, kad aš nepraleidau nei dienos. Turiu tęsti mokymąsi, nes taip sunkiai dirbau, kad atsidurčiau ten, kur esu dabar.

Šalia savo vyro visada jaučiausi nepilnavertė, jis mane išlaikė, nors visada turėjau savo pinigų. Mokydamasi, siekiau nepriklausomybės, norėjau jausti, kad galiu apsieiti be jo pagalbos. Anksčiau palikdavau viską daryti jam, dabar turiu pakankamai pasitikėjimo viską daryti pati.

Jei kas nors (agentas ar agituotojas) anksčiau užeidavo į namus, aš nieko nedrįsdavau pasakyti, nors man ir trukdydavo, dabar aš pasakau. Aš turiu savo nuomonę ir ji verta tiek pat kiek kieno nors kito.

3 atvejis **Ite iš Olandijos**

Prieš septynis metus aš nebegalėjau daugiau nepaisyti naujų aplinkybių. Iki tol aš galėjau perduoti informaciją, nuėjęs pas kolegą. Bat atsirado kompiuteriai ir aš turėjau siųsti žinutes elektroniniu paštu. Tada aš pasakiau viršininkui, kad nemoku skaityti ir rašyti.

Mano viršininkas maloniai į tai reagavo ir paskatino mokytis. Pradėjau mokytis ROC (rajoniniame švietimo centre) Leigraaf’e ir tapau ambasadoriumi. Mano mokytoja manė, kad aš esu pakankamai savarankiškas, kad galėčiau papasakoti savo istoriją. Mano pirmasis pasirodymas buvo kalba, pasakyta visai šaliai, tai buvo vienas iš *Mokymosi savaitės* renginių.

Manęs paprašė prisidėti, rengiant DVD, papasakoti savo gyvenimo istoriją. Man labai svarbu, kad galėčiau dalyvauti šioje programoje, matyti rezultatus ir stebėti save ekrane. Po pasirodymo televizijoje, nesulaukiau jokios neigiamos aplinkinių žmonių reakcijos.

Prieš 4 metus, aš persikėliau į Mook'ą ir toliau mokiausi ROC Nijmegen. Kai mano nauja mokytoja sužinojo, kad aš dirbau kaip ambasadorius, skatinantis mokytis raštingumo, paprašė padaryti tą patį ROC Nijmegen. Nei trupučio nedvejojau. Manau labai svarbu susisiekti su kitais žmonėmis ir įtikinti juos grįžti į mokyklą. Noriu jiems pasakyti, kad niekas iš jų nesijuoks, nėra reikalo gėdintis, nėra reikalo bijoti, kad kiti pasakys: "Tu esi toks kvailas."

Raštingumo kursų lankymas padėjo išsipildyti mano svajonėms. Labai norėjau tapti sunkvežimio vairuotoju. Tai atrodė nepasiekiamą, nes egzaminas buvo labai sunkus ir tam, kad jam pasirėngti, reikėjo daug skaityti. Bet savo ryžtingumo ir pastangų dėka, gavau sunkvežimio vairuotojo teises, o po to net teisę pervežti pavojingas medžiagas.

Aš papasakojau apie ROC Nijmegen pradinėje mokykloje, Mill miestelio tarybai ir raštingumo kursų lankytojams. Taip pat aš padariau pranešimą per radiją. Aš noriu susisiekti su žmonėmis, turinčiais panašių problemų, bet taip pat noriu aptarti šias problemas su viršininkais.

Žinau, kad daugeliui žmonių sunku skaityti ir rašyti ir kad jie nelanko kursų. Manau, kad tai tikrai gėda ir norėčiau susisiekti su šiais žmonėmis, ypač su tais, kurie gyvena mano vietovėje. Ambasadoriška veikla praturtino mano gyvenimą. Įgijau daugiau pasitikėjimo, nebijau papasakoti savo istorijos ir būti savimi. Nebebijau atrodyti toks, koks iš tikrųjų esu.

4 atvejis

Rob iš Olandijos

Neseniai tapau ambasadoriumi. Niekada nemaniau, kad tam pasiryšiu, tačiau pasiryžau. Seniai supratau, kad sunku nemokėti skaityti ir rašyti. Anksti pradėjau dirbti ir dažnai patekdavau į situacijas, kur reikėjo mokėti skaityti ir rašyti. Visai išsisukinėjau, bijojau, kad žmonės nesužinotų apie mano nemokšiskumą. Bet nešiodamasis šią paslaprį su savimi, pastoviai jaučiau įtampą.

Kai susirgo mano žmona, man teko tvarkyti visus reikalus ir tada dar aštriau pajutau kaip sunku nemokėti skaityti ir rašyti. Galiausiai mano šeimos gydytojas įtikino mane vėl grįžti į mokyklą ir nusiuntė į ROC. Turėjau neigiamą mokymosi patirtį ir buvo sunku pasiryžti šiam žingsniui. Nežiūrint to, prieš 6 metus nusprendžiau grįžti į mokyklą. Iki šiol esu dėkingas savo šeimos gydytojui, kuris nukreipė mane į ROC. Aš išmokau skaityti ir rašyti ir kiekvieną dieną jaučiu kaip tai naudinga.

Pajutau, kad norėčiau pasikalbėti su kitais suaugusiaisiais ir įtikinti juos grįžti į mokyklas. Iš savo asmeninės patirties žinau kaip sunku, jei tavo raštingumo lygis nėra pakankami aukštas. Norėčiau susisiekti su kitais panašaus likimo žmonėmis ir papasakoti kaip gera mokėti skaityti ir rašyti. Aš žinau, aš nesu toks vienintelis, vis daugiau matau aplinkui

žmonių, turinčių panašių problemų. Būčiau laimingas, jei galėčiau juos įtikinti grįžti į mokyklas. Dabar, būdamas ambasadoriumi, aš galiu su šiais žmonėmis susisiekti ir jiems padėti.

Taip pat norėčiau nuvykti į įvairias organizacijas ir papasakoti kaip sunku gyventi mūsų visuomenėje, jei tavo skaitymo ir rašymo gebėjimai nėra pakankamai geri. Patarčiau, kaip galima šią situaciją pakeisti. Paaiškinčiau, kaip sunku apie šią problemą kam nors papasakoti.

Dažnai žmonės tavim netiki ir tu jautiesi toks mažas, kad norisi bėgti šalin. Tai svarbiausia priežastis, kodėl tapau ambasadoriumi. Dabar, kai mano raštingumo gebėjimai patobulėjo, aš nebijau atsiskleisti ir viešai pasakoti savo istoriją. Dabar nebebijau išorinio pasaulio ir noriu įnešti savo indėlį. Pasisakydamas per radiją ir darydamas pranešimus, siekiu pažadinti organizacijas iš snaudulio ir priminti joms apie žmones, neturinčius pakankamų raštingumo gebėjimų. Galiausiai aš turiu progą pasakyti viršininkams, ką visada norėjau pasakyti, bet bijojau. Žvelgiu į pasaulį su daug didesniu pasitikėjimu, būdamas ambasadoriumi, matau viską iš kito kampo. Man nebereikia slėptis, aš nebe toks vienišas. Drįstu visiems parodyti kas aš esu ir ką galiu. Būdamas ambasadoriumi, įgijau pasitikėjimo ir aktyviai siekiu savo tikslų. Ir todėl jaučiuosi gerai.

5 atvejis

Marija iš Lietuvos

Mano vardas Maria. Man 30 metų, esu ištekėjusi, turiu sūnų. Mokslus vidurinėje mokykloje mečiau prieš daug metų. Dabar dirbu vaikų lopšelyje-darželyje ir turiu mokytis, kad neprarasčiau mėgiamo darbo. Šiuo metu labai sunku susirasti darbą ar jį išsaugoti, neturint brandos atestato.

Apie Jonavos SŠC sužinojau iš savo būsimo vyro. Mes abu bandėme čia mokytis prieš keletą metų. Mano vyras baigė šią mokyklą gerais pažymiais. Bet man buvo sunku kartu dirbti ir mokytis, sunkiai sekėsi lietuvių kalba, tiek aš, tiek sūnus dažnai sirgom ir aš mečiau mokslus.

Po keleto metų sugrįžau į Jonavos SŠC ir pabandžiau dar kartą. Pradžioje bijojau, kad nesugebėsiu mokytis po tokios ilgos pertraukos, atrodė, kad viską buvau pamiršusi. Bet sulaukiau mokytojų pagalbos ir viskas ėjosi gerai. Dabar aš jau dvyliktokė, tuoj baigsiu vidurinę mokyklą. Labai norėčiau studijuoti Pedagoginiame Universitete.

Visi, kurie esate suaugę, bet dar nebaigėte vidurinės mokyklos, nugalėkite savo baimes, neryžtingumą ir ateikite mokytis į Jonavos SŠC. Mokydamasis tobulėji, jauti, kad gyveni. Prasiplečia pažinčių ratas. O į žmogų, turintį brandos atestatą, visai kitaip žiūri aplinkiniai. Mano nuomone, be brandos atestato žmogus šiais laikais yra nulis šiame pasauly. Belieka važiuoti į užsienį ir dirbti juodą darbą. Tik ar mes visi nesvajojam apie kažką daugiau? O brandos atestato gavimas - tai naujo kelio pradžia.

6 atvejis

Viktorija iš Lietuvos

Mano vardas Viktorija. Gyvenu Jonavoje. Mokausi Jonavos suaugusiųjų švietimo centre. Anksčiau mokiausi kitoje mokykloje, bet sekėsi sunkiai. Apie Jonavos suaugusiųjų švietimo centrą išgirdau iš draugų....

Mano pirmieji išpūdžiai čia buvo labai geri. Visos baimės staiga dingo. Buvau labai šiltai sutikta. Mokytojai ir mokiniai čia labai draugiški, vieni kitiems padeda.

Mūsų centre galima įgyti pradinį, pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą. Yra stacionarios ir neakivaizdinės klasės, taip pat galima mokytis savarankiškai. Stacionarių klasių moksleiviai lanko pamokas kasdien, pastoviai vertinami pažymiais. Neakivaizdinių klasių moksleiviai lanko konsultacijas ir laiko įskaitas. Pamokos vyksta vakarais, todėl patogų derinti mokslą ir darbą.

Gražios mūsų mokyklos tradicijos, vyksta daug įdomių renginių. Rudenį švenčiame Europos kalbų dieną, mokytojo dieną, organizuojamos centro pedagogų ir moksleivių krikštynos. Prieš žiemos atostogas susirenkame į Adventinę vakaronę. Kiekvienais metais vyksta Kalėdinės krepšinio varžybos tarp mokinių ir mokytojų. Pavasarį švenčiame Atvelykio šventę bei abiturientų šimtadienį. Būna labai linksma!

Mokymasis Jonavos SŠC bei dalyvavimas tarptautiniame AAR projekte labai pakeitė mano gyvenimą. Daug išmokau, labiau pasitikiu savimi.

Manau, kad labai svarbu gauti brandos atestatą. Tada galima stoti į kolegiją ar universitetą, susirasti geresnį darbą. Norėčiau pakviesti atvykti mokytis į Jonavos suaugusiųjų švietimo centrą ir nepalikti šios mokyklos. Čia tikrai gera, o įgytos žinios ir įgūdžiai atvers naujas galimybes.

7 atvejis

Anna iš Švedijos

Mano vardas yra Anna Berglund. Manęs paprašė dalyvauti projekte "Privilioti ir išlaikyti" Ruošiuosi tapti moksleivių su spec. poreikiais ambasadore. Mokausi paskutinį pusmetį vidurinėje mokykloje pagal moksleiviams su spec. poreikiais skirtą programą.

Buvau pakviesta į pirmąjį informacinį susitikimą CFL. Projekto vadovas smulkiai pristatė projektą ir dalyviai pasakė vienas kitam labas. Antro susitikimo metu 2 dienas praleidome viešbutyje konferencijoje. Darbas vyko grupėse, aš ir mano mama buvome vienoje grupėje. Pirmąją dieną mama papasakojo kaip man sekėsi mokykloje. Aš visai nemėgau mokyklos. Kai pradėjau mokytis CFL, pasijutau daug geriau. Čia aš galiu mokytis savais metodais. Kitą dieną mes kalbėjomės ir užrašėme ką aš galvojau apie savo pirmąją mokyklą ir palyginome ją su CFL. Kalbėjome apie senąją ir naująją patirtį

mokykloje. Praleidę 2 dienas viešbutyje, sugrįžome į CFL. Man patiko viešbutis. Maistas buvo skanus ir gerai praleidome laiką kartu.

Grįžus į CFL, aš 5 kartus dirbau kartu su savo mokytoju, kad pabaigtume filmo apie mane scenarijų. Praleidau daug valandų, parinkdama paveikslėlius, antraštes ir muziką. Mano mama mane klausinėjo ir mes prieš filmavimą 2 kartus parepetavom. Įvyko 2 filmavimo sesijos, kiekviena truko 1 val. CFL direktorius buvo filmuotojas. Tada filmą redagavo profesionalus prodiuseris.

Man patinka būti ambasadore ir aš galiu kalbėtis su kitais moksleiviais ar parodyti jiems video. Manau, kad mokytis gera. Daugiau žmonių turėtų mokytis.

8 atvejis

Per iš Švedijos

Mano vardas Per Jansson ir aš esu CFL ambasadorius. Pirmą kartą sužinojau apie CFL projektą konferencijų centre mokytojų bei būsimų ambasadorių 2 dienų asamblėjoje. Buvo diskutuojama kaip padaryti, kad ambasadorių patirtis pasiektų kitus žmones. Nuspręsta filmuoti ambasadorių pokalbius ir interviu. Tai geriausias būdas perteikti ambasadorių idėjas klausytojams. Tikėjomės, kad suinteresuoti asmenys pamatys filmą ir ambasadorių pasakojimuose atpažins save.

Manau, kad konferencijų centre pavyko pasiekti puikių rezultatų. Manau, kad idėja įrašinėti pokalbius su ambasadoriais buvo teisinga. Kalbant apie mano paties dalyvavimą, manau, kad mano istorija pasiekė tikslą. Manau, kad ji gali paskatinti daugelį žmonių priimti tokį sprendimą, kokį priėmiau aš – pradėti mokytis. Baigdamas galėčiau pasakyti, kad mano kaip ambasadoriaus veikla prasidėjo dar 2004, kai pradėjau mokytis CFL. Vėliau aš buvau paprašytas tapti ambasadoriumi ir tai nebeatrodė keblu.

D PRIEDAS: Pažymėjimai

ROC NIJMEGEN

Certificate

undersigned pronounce that

«Initial» «name

Give information about low literacy

to:

Name functionary:

Organisation:

Date:

Place:

Olandijoje ambasadoriams išduodamo pažymėjimo pavyzdys

E PRIEDAS : E portfolio

Lankstus mokymo centras (CFL) yra suaugusiųjų švietimo tiekėjas Soderhamn'ο savivaldybėje. 2005 metų viduryje mes buvome pakviesti į susitikimą Bolonijoje, kurį surengė *Osmosys* projekto vadovai, žr. <http://www.eife-l.org/activities/projects/osmosys>.

Šio susitikimo metu, projekto koordinatorius ponas Mr Carl Holmberg iš nacionalinio lankstaus mokymo centro Švedijoje ir ponas Serge Ravet iš EIFEL organizacijos Prancūzijoje informavo partnerius apie skaitmeninį portfolio arba e-portfolio. Wikipedia terminą *portfolio* aiškina šitaip:

*Elektroninis portfolio, taip pat žinomas kaip e-portfolio arba skaitmeninis aplankas, yra naudotojo parengtas ir tvarkomas elektroninių įrodymų rinkinys, paprastai tinkle (dar vadinams **Webfolio**). Tokius elektroninius įrodymus gali sudaryti idėtas tekstas, elektroniniai aplankai, paveikslėliai, multimedia, tinklaraščio nuorodos ir hipersaitai. E-portfolio demonstruoja naudotojo gebėjimus ir yra puiki terpė saviraiškai; be to, jei jis yra tinkle, jis gali būti dinamiškai keičiamas laikui bėgant. Kai kurie portfolio prieinami visuomenei, todėl tas pats portfolio gali būti panaudotas daugeliui tikslų.*

E-portfolio gali būti suprantamas kaip mokymosi pasiekimų registravimo vieta, kur pateikiami svarbiausių pasiekimų įrodymai. Įrašai apie mokymąsi tampriai susiję su Mokymosi planu, kuris naudojamas asmenų, komandų, bendruomenių ir organizacijų mokymui. Kadangi asmeninėje mokymosi aplinkoje naudojami įrašai apie mokymąsi, tam gali būti panaudotas elektroninis portfolio.

E-portfolio, panašiai kaip ir tradicinis portfolio, gali skatinti moksleivius apmąstyti savo pačių mokymąsi, sąlygoti geresnį mokymosi strategijų ir būtinumo supratimą. Lyginamoji paprasto ir elektroninio portfolio naudojimo toje pačioje aplinkoje analizė parodė, kad elektroninio portfolio panaudojimas sąlygojo geresnius mokymosi rezultatus.

Ponas Håkan Helmersson, matematikos mokytojas ir labai patyręs nuotolinio bei integruoto mokymo specialistas, atkreipė dėmesį į šią informaciją ir kartu su suaugusiųjų švietimo Soderhamn'e vadovu ponu Dan Jonsson, pradėjo planuoti E-portfolio įdiegimą CFL.

Pirmoji tikslinė grupė buvo kitataučiai moksleiviai, kuri mokėsi kursuose "Švedų kalba emigrantams". Taip pat planavome, kad Sveikatos apsaugos kurso moksleiviai, siekiantys įgyti vidurinį išsilavinimą, taip pat prisijungs ir mokysis kaip panaudoti e-portfolio. Greitai susidūrėme su tinkamos vietos Tinkle radimo problema. Moksleiviams buvo sunku prisijungti ir mokytojai skundėsi, kad daug laiko praleidžiama ne pedagoginiam darbui, o techninių problemų sprendimui. Reikėjo ieškoti geresnio ir lengvesnio būdo kaip panaudoti skaitmeninį portfolio ir kaip padaryti, kad jis būtų naudingas mūsų suaugusiųjų švietimo centrui. Buvo nuspręsta išdalyti moksleiviams USB raktus. Mokydami imigrantus, labai greitai pastebėjome teigiamus pokyčius – moksleiviai darė mažiau rašybos klaidų, padidėjo jų motyvacija. Moksleiviai buvo apmokyti informatikos pagrindų ir po kurio laiko jau mokėjo išsaugoti tekstus, skaitmenines nuotraukas,

anksčiau savo tėvynėje gautus išsilavinimo pažymėjimus, parašyti ir pristatyti savo CV. Iki šiol mūsų pasiekti rezultatai kuklūs, bet žinome, kad naujovių įdiegimui reikia daug laiko ir esame įsitikinę, kad portfolio bus naudingas mūsų moksleiviams.

Daug žadantį portfolio panaudojimo būdą išvystė mūsų mokytoja Charlotta Lindekrans. Ji sukūrė aplankų sistemą USB rakte. Jos moksleiviai (kurie pradeda mokytis, būdami beraščiais) padarė sparčią pažangą, mokydamiesi skaityti ir rašyti. Šiuose aplankuose moksleiviai (net ir žemiausio lygmens) gali kurti savo gyvenimo istorijas, rašyti CV, nuskauduoti savo dokumentus ir sertifikatus, talpinti skaitmenines nuotraukas, daryti įrašus apie savo pažangą, ateities planus ir t.t. Ilgos valandos praleistos prie kompiuterio teikia moksleiviams didelę naudą. Jie išvysto savo e-portfolio ir gali lengvai sekti savo mokymosi pažangą.

F PRIEDAS: Portfolio

Ambasadorių ir mentorių portfolio naudojimo paaiškinimas

Bendra informacija

Portfolio panaudojimas padeda moksleiviui geriau suvokti jo kaip ambasadoriaus ar mentoriaus mokymo procesą. Portfolio susideda iš asmeninio veiklos plano bei ambasadoriaus ar mentoriaus pažanga liudijančių dokumentų.

Dokumentai

Portfolio susideda iš šių dokumentų:

- A: Gyvenimo aprašymo
- B: Ambasadorių ir mentorių įvertinimo/įsivertinimo anketų
- C: Pasiektos pažangos įrodymų (sertifikatų, rezultatų anketų)

Procesas

Po kiekvienos prezentacijos mokytojas kartu su ambasadoriumi užpildo įvertinimo/įsivertinimo anketą. Taip ambasadorius turi galimybę permąstyti savo prezentaciją. Mokytojas ragina moksleivį papasakoti apie savo patirtį ir nurodyti padarytą pažangą. Mokytojas taip pat pataria į ką reiktų atkreipti dėmesį.

Po kiekvienos prezentacijos mokytojas duoda tai liudijantį dokumentą ir paragina moksleivį rinkti įrodymus. Įrodymu gali būti nuotrauka, raštelis, filmuota medžiaga, radijo įrašas ir t.t.

Po 3 prezentacijų, ambasadorius gauna rezultatų anketą, kai jis jau būna pasiekęs 80% anketoje nurodytų kompetencijų. Mentorius gauna rezultatų anketą, kai jis būna 3 kartus padėjęs naujam moksleiviui.

Portfolio

Ambassador Low literacy

Olandijoje naudojamo portfolio viršelis

Knygą parašė *Privilioti ir išlaikyti* projekte dalyvaujantys
Jonavos SŠC (Lietuva), VTOS (Airija),
ROC Nijmegen (Olandija) ir CFL (Švedija)
darbuotojai.

Šis projektas finansuojamas, remiant Europos Komisijai.
Šis leidinys atspindi tik autorių požiūrį, todėl Komisija negali
būti laikoma atsakinga už bet koki jame pateikiamos informacijos naudojimą.